

Naročnina mesečno
25 Din, za inozemstvo
40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2950 — nočna 2996, 2994 in 2050

SCLOVENECE

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izjaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Porajanje nove Španije

Madrid, začetkom maja,

V zadnjem času se je zgodilo več važnih notranjepolitičnih dogodkov, ki so načelne važnosti za bodočnost španske republike. Tretjo obletnico španske republike smo proslavili v znamenju pikrega veselja, ker so ga motile stalne splošne ali delne stavke, prepletene z neštetimi anarhističnimi atentati. Pikro je bilo veselje zato, ker so te strašne dokaze popolnega političnega defetizma doprinesli prav tisti, katerim so interesi in obstoj španske republike zmiraj in povsod na jeziku. Socialisti in komunisti so razpaljevali najnesrečnejše instinkte svojih privrženecv samo zato, da bi dokazali, da se bore proti nam za republiko zato, ker mi nikjer nismo prekorali meje zakonitosti in smo zmeraj in povsod izjavljali, da zahtevamo v nam pripadajočem okviru udeležbo v vodstvu španske republike. Dve leti in pol so levičarski republikanci in socialisti vodili politiko španske republike; zdaj jih pa njihove lastne napake korak za korakom zasledujejo. Proti njim pa se bore z najbolj osovraženimi metodami političnega boja. Stavke in atentati so upravičeni le tedaj, če pripravljajo pozitiven revolucionaren preobrat. Pozitivno revolucijo proti konservativni monarhiji pa je španski narod že izvedel. Danes je pri nas kakor tudi drugod po Evropi, možna le politika pozitivne evolucije in v tem oziru so levičarji s socialisti prav v teh zadnjih dogodkih španske notranje politike doživeli občutek in zelo pomemben poraz.

Parlamentarne volitve, ki so se vršile koncem lanskega leta, so jasno pokazale, kdo je pravi predstavnik in nosilec narodne volje. Namesto, da bi se osnovala koncentracijska republikanska vlada, katere jedro bi morala biti katoliška Gil Roblesova stranka Accion Popular, so se ravno iz tistih vrst sektarskih republikanskih politikov, ki so trdili, da so v potu svojega obraza ustvarili špansko republiko, pojavila prizadevanja, ki so hotela največ in najbolj ljudsko špansko stranko Accion Popular vključiti iz okvira španske državne politike. Socialisti so bili pri volitvah preveč tepeni; zato so se po svoji stari navadi zatekli v guerillsko državljansko vojno, ki naj njihovega stalnega klienta, izmozganega proletarca, požene zopet na ulice v bratovmorno borbo proti miroljubnim pristašem Accion Popular. Toda pri tem so socialisti delali le v smislu starih sektarcev, ki so prav tako bili poraženi in se zbirajo okoli Azañe. Azaña pa je mogel svojo politično misijo vršiti zmeraj le na ta način, da je dokazoval, da so katoliki nemogoči v vodstvu republike in da Gil Robles dela samo tisto, kar mu zapovedo znani desničarski konservativci, ki se od zgodovine niso ničesar naučili in ki sleherni socialno reformo smatrajo za tvegan revolucionarni preobrat v negotovost.

Tako smo že od volitev naprej imeli stalno manjšinsko vlado, ki je pač vladala zato, ker nič iskrenjejšega ni bilo mogoče postaviti. Ta manjšinska vlada je bila seveda sestavljena iz svobodomislecev, ki v svojem sektarstvu ne zaostajajo za Azaño. Toda Lerroux je star liberalen oportunist in je povrh še godilo njegovi osebnosti, če je mogel znova dokazati, da je danes samo on mogoč na vodstvu vlade. Njegova naloga je bila pred vsem ta, da dokaže, da danes v Španiji ni mogoča nobena vlada z načelnimi političnimi odločitvami. Čisto v smislu tistega starega državniškega skepticizma, ki je dedščina vsega našega liberalizma iz devetnajstega stoletja, je ta mož razumel sijajno izvršiti svojo vlogo v smislu poražene levice. Kakor so socialisti preslabotni, da bi vodili načelno politiko in je njegov dobri »frère ennemi« — bratski sovražnik — Azaña obsojen v zatijše, tako je treba tudi nevarnega Gil Roblesa prisiliti do tega, da sprejme v kortesih vlado, ki bo nesposobna načelnih odločitev.

Toda ta taktika je bila preveč umetno zvarjena. Slej ali prej je moralo to neiskreno tipanje od leve na desno priti v nasprotje s kruto stvarnostjo, pri kateri bi zdravi čut španskega naroda pravilno zaslišal, da je taka politika danes nemogoča. In ta spor se je pojavil prej, nego li je mogel kdo pričakovati. V presencjevanju svojih državniških vrlin si je Lerroux hotel na nek posebno plemenit način pridobiti sloves v kortsih in pri španskem narodu, da je on pravi »očec« španskega naroda, ki je dobrohoten na levo in na desno. Spretno je zmaneviral zakon o amnestiji, ki bi spustil iz ječ devet tisoč političnih jetnikov, večinoma desničarjev. Med pomiloščenimi so tudi stari sodelavci (in sedaj najbrž nasprotniki) starega lisačka Lerrouxa in predsednika republike Alcala Zamora. Če je imel Lerroux za te ljudi svoja posebna čuvstva, potem ni mogel imeti istih Alcala Zamora. Ko so kortesi amnestijo čisto v skladu z republikansko poštenostjo izglasovali, se je podpisu zakona o amnestiji uprl predsednik republike Alcala Zamora. Proti Lerrouxu je nenadoma napravil poskus preokreta v levo in zagrozil celo z odstopom ali pa z razpustom kortesov. Lerroux bi bil lahko sprejel eno ali drugo odločitev, če bi bil on sploh politik načelnih odločitev. Z odstopom Alcala Zamore v tem času bi se najbrž začela pretežka ustavna kriza, ki je Lerroux vključ v prefriganosti najbrž ne bi razvozlati sebi v prid, ker katoliška Accion Popular prav gotovo ne bi glasovala za svobodomisleca Lerrouxa na mesto Alcala Zamore, ki je baje pravi katoličen katolik. Razpusta parlamenta pa sta se zbala oba, i Alcala Zamora i Lerroux. Dokler je v veljavi sedanji moderni volilni zakon, more pri volitvah pridobiti le Gil Robles; saj neprestane neuspele splošne stavke socialistov in komunistov dokazujejo, da nimajo več zadostnih političnih sil za seboj, ki bi lahko ščitile »svobodomiselnost republiko« proti demokratu Gil Roblesu, ki da je — kakor oni klevetajo — le igračka v rokah reakcionarjev, ki se zmeraj za »El Debate« in »ABC« komaj čakajo na ugodni trenutek, da pokličejo Alfonza XIII. nazaj. Tako se je čez noč ustvarila druga izdaja Lerrouxove vlade s Samperjem na čelu, ki bo vodila Lerrouxovo politiko, potem ko je šel Lerroux v zatijše nadaljevat v pokoju vlogo

Pomen solijskih razgovorov:

Razumevanje, sodelovanje in zbližanje obeh držav

Prvi koraki so storjeni - Sledi naj popoln sporazum

Sofija, 8. maja. AA. Snočni listi priobčujejo obširne članke o prihodu jugoslovanskega zunanjega ministra Jevtiča v Sofijo in o njegovem pomenu. Splošno mnenje je, da gre za zgodovinski obisk, ki bo imel še velike posledice. Zanimiva so izvajanja poluradnega lista »Zname«, ki v svojem uvodniku med drugim piše:

»Naš današnji gost g. Jevtič vodi zunanjo politiko Jugoslavije in stavlja ves svoj vpliv za zbližanje obeh narodov. Začetek je dober. Prvi koraki so storjeni. Zdjaj je na razumu, volji in interesih obeh držav, da podpro dolo iskrenega sodelovanja, kar enako žele in cenijo na eni in na drugi strani. Na to delo solidarnosti gledata z velikimi upi ne le oba brata, ki sta bila v preteklosti zapletena v strašne nacionalne nesreče, temveč je na njunem popolnem sporazumu in okrepitvi miru na Balkanu zainteresirana tudi vsa Evropa.«

»Novo Vreme« piše med drugim:

»Gre za to, da se odstranijo slabi vplivi preteklosti in da se vzpostavijo tisti odnosi, ki so v obojestranskem interesu obeh sosednih in bratskih narodov. Veselimo se in upamo, da bodo prizadevanja g. Mušanova naletela na popolno odobravanje in podpori s strani ministra Jevtiča. Naj bi jim

uspelo skleniti popoln jugoslovansko-bolgarski sporazum.«

Plačue priobčuje uvodni članek Koste Todrova, ki pravi med drugim:

»Gostovanje jugoslovanskega zunanjega ministra Jevtiča ima zdaj mnogo večji pomen, kakor pa obiski drugih ministrov. To gostovanje je namreč v logični zvezi s tisto politiko zbliževanja, ki so jo začeli izvajati na znanih treh sestankih na belgrajski postaji, v Evksinogradu in v Belgradu. S tem so hoteli odstraniti tuje vplive in ugoditi velikim narodnim interesom. V Belgradu, Zagrebu in Ljubljani, v vseh mestih in naseljih naše velike zapadne sosedne, od dunajskih obal do solčnih hribočkov in do morja pomeni bolgarsko ime brata.«

»Slovo« pravi v svojem komentarju o obisku ministra Jevtiča med drugim:

»Dalekosežnost tega dogodka lahko oceni le tisti, ki pozna ves dosedanj potek in razvoj odnošajev z našo zapadno sosedo. Netočno bi bilo misliti, da bo mogoče tako lahko obvladati ovire, ki jih je zgodovina postavila med oba slovanska naroda, in da se naj v nekaj mesecih pozabi stara preteklost, ki jih je ločila celo z vojskami. Zgodovinskih dogodkov ne kaže meriti s tako podrobnimi merili. Naše prijateljstvo z Jugoslavijo je treba ustanoviti s konkretnimi sporazumi in z bližnjimi nalogami. Med obema državama naj zavladajo normalni in prijateljski odnosi. To bo mogoče doseči z vzajemnim popuščanjem in spoštovanjem.«

Uradni komuniké:

Vsa vprašanja se bodo v najkrajšem času uredila

Sofija, 8. maja. AA. Nocoj je izšel tale uradni komuniké o razgovorih med predsednikom bolgarske vlade in zunanjim ministrom g. Mušanovim in jugoslovanskim ministrom g. Jevtičem:

G. N. Mušanov, predsednik bolgarske vlade in zunanji minister, in g. B. Jevtič, zunanji minister kraljevine Jugoslavije, sta nadaljevala v Sofiji v isti atmosferi zaupanja in prisrčnosti svoje razgovore, začete v Belgradu meseca decembra 1933 pod srečnimi avspicijami sestanka med Nj. Vel. kraljem Bolgarov in Nj. Vel. kraljem Jugoslavije. Ugotovila sta popolno privrženost svojih držav delu miru in splošnega sporazuma. Glede vprašanj, ki posebno zadevajo njuni državi, sta oba ministra naglasila s posebnim zadovoljstvom srečno izvajanje ukrepov, katerih načela sta postavila že o priliki svojega belgrajskega sestanka. Doseženi je sporazum o železniških tarifah. Pravkar se vrše v Belgradu razgovori med bolgarskimi in jugoslovanskimi delegati z nado, da se bosta kmalu dala doseči trgovinski dogovor in veterinarska konvencija. S proučevanjem praktičnih ukrepov za poenostavljenje formalnosti pri potnih listih in za olajšanje zvez med obema narodoma je utrta pot za zadovoljivo ureditev. Prav tako se bo brez odloga ustanovila komisija z delegati obeh držav, ki bo imela nalogo proučiti vprašanje razvoja in izboljšanja prometa in pripraviti načrt dogovora v tej stvari. Oba ministra sta se med drugim sporazumela, da se bodo vsa vprašanja, ki so na dnevnem redu ali ki bi kdaj v bodoče prišla med Bolgarijo in Jugoslavijo na

dnevni red, uredila v duhu, ki bo okrepil iskreno prijateljstvo med obema narodoma in jima zagotovil trajno in plodno sodelovanje.

Izjava g. ministra Jevtiča

Sofija, 8. maja. AA. Danes popoldne ob 18 je zunanji minister g. Jevtič sprejel na jugoslovanskem poslanstvu bolgarske novinarje in jim najprej v toplih besedah izrekel svojo zahvalo za lojalno sodelovanje, nato je pa dejal:

»Iz bolgarske prestolnice odhajam z najlepšimi vtisi. Prisrčni in topli sprejem, ki so mi ga izkazali tako z uradne strani kakor tudi sofijsko prebivalstvo, in veliko zanimanje za moje bivanje v bratski Bolgariji kažejo, kako zelo se je razširila ideja zbližanja med obema narodoma. Nj. Vel. kralj Boris mi je izkazal posebno veliko čast, ko me je sprejel v daljšo avdienco.

Zločinski politični fanatizem

Huda eksplozija na Dunaju

Dunaj, 8. maja. b. Ponoči okoli 11 je prišlo v glavnem mestu v Porzellangasse do hude eksplozije bombe, ki je napravila ogromno škodo na pohistu kavarne, razen tega pa je razbila 40 velikih šip. Škoda znaša nad 15.000 šilingov. Zvečer je prišel v kavarne neki mladenič v spremstvu dekleta ter se vdele v ložo. Po daljšem času sta plačala, kar sta bila dolžna, in odšla. V istem trenutku je začel tudi natak ar pospravljati z mize in opazil, da se pod stolom nekaj tli. Takoj je alarmiral goste v kavarni, ki jih je bilo zelo mnogo, zaradi česar je med njimi nastala velika panika, ker so vsi hoteli hkrati skozi izhod. Takoj so bili obveščeni tudi ognjegašci, toda preden so prišli, je že prišlo do eksplozije. Garderobier v kavarni, ki je neki upokojeni kriminalni uradnik, je takoj zasledoval mladeniča in dekletu ter ju dobil ravno v trenutku, ko sta hotela stopiti v avto in pobegniti. Prišlo je do pretepa, v katerem je dekletu uspelo pobegniti, medtem ko so mladeniča spravili na varno. Je to znani narodni socialist

Pozornost Njunih Veličanstev do moje osebe me je nenavadno ganila; zato se najvdaneje zahvalim.

Z razgovori, ki sem jih imel s predsednikom vaše vlade, visokim spoštovanim gospodom Mušanovim in drugimi bolgarskimi politiki in javnimi delavci, sem popolnoma zadovoljen. Vsa vprašanja, zadana že v Belgradu proti koncu lanskega leta, bodo v najkrajšem času urejena v korist obeh držav. Zdjaj naj posebno poudarim, da je nastala atmosfera za razvoj popolnega medsebojnega zaupanja. Pri našem nadaljnjem delu nas bo vodila zavest dejanskih potreb in želja obeh držav, da je kar najtesnejše sodelovanje med nami neobhodno potrebno in da ga velja čim bolj gojiti in razvijati.

Najlepše se zahvaljujem bratskemu bolgarskemu narodu za simpatije, ki mi jih je pokazal. Pri tej priložnosti neposredno izražena čuvstva bodo imela, prepričan sem, globok odmev v Jugoslaviji in bodo dosegla cilj, ki po njem tako vroče hrepenimo i pri nas i pri vas.«

Povratek g. ministra Jevtiča

Sofija, 8. maja. k. Zvečer ob 8.05 je jugoslovanski zunanji minister Bogoljub Jevtič s posebnim vlakom s svojim spremstvom odpohtoval v Belgrad. Na kolodvor so ga spremljali predsednik bolgarske vlade Mušanov in nekateri ministri, poslaniški držav Male zveze in veliko število bolgarskih časnikarjev in politikov. Kakor pri prihodu, so tudi pri odhodu prebivalci Sofije najprizrečneje pozdravljali jugoslovanskega zunanjega ministra. Obenem so se v Belgrad vrnili tudi jugoslovanski časnikarji, ki so spremljali gosp. Jevtiča na potovanju v Sofijo.

Nj. Vel. kralj Aleksander obišče Solijo

Sofija, 8. maja. m. Ob priliki čajanke v bolgarsko-jugoslovanskem združenju je dal jugoslovanski zunanji minister Jevtič uradniku »Utra« sledečo izjavo: »Prišel sem pogajanja z g. Mušanovim, s katerim bom proučil vsa vprašanja. Da so jugoslovansko-bolgarski odnosi postali prisrčni, je najboljši dokaz moja navzočnost v Sofiji. Izredno sem zadovoljen z avdienco pri Nj. Vel. kralju Borisu. Mi moramo iti po poti zbližanja, po kateri nas vodita oba suverena.« Na vprašanje urednika »Utra«, če je pri avdienci v dvorcu bilo govora tudi o obisku Nj. Vel. kralja Aleksandra, je Jevtič odgovoril: »Razume se, da se je tudi o tem govorilo. Nj. Vel. bosta sami odločili dan obiska.« Jevtič se je vzdrl nadaljnjih izjav glede datuma obiska Nj. Vel. kralja Aleksandra, vendar pa je pripomnil, da bi se ta obisk lahko izvršil v teku meseca junija ali pa septembra.

Anton Geckel. V kavarno, kjer je bila eksplozija, zahajajo po navadi Zidje ter je obenem tudi sedež zveze judovskih frontnih bojnikov.

Nameravan atentat na Dollfussa

Dunaj, 8. maja. b. O pripravi atentata na zveznega kanclerja dr. Dollfussa, zaradi česar je bil aretiran Nemec Hans Patzig, se čujejo sledeče podrobnosti: Pretekli petek so člani hitlerjevskih mladinskih organizacij imeli v Dresdenu tajno zborovanje, na katerem se je razpravljalo o položaju v Avstriji. Prisotni so se o priliki zborovanja razdelili v dve skupini. Ena je bila za to, da dr. Dollfussa umori, druga pa za to, da se v Avstriji izvrši nekaj, iz česar bi se videla moč narodno-socialistične stranke. Zmagala je druga skupina, ki je določila Hansa Patziga, da odpotuje v Avstrijo, da umori zveznega kanclerja dr. Dollfussa. V ta namen so mu dali plinsko pištolo. Patzig je upal, da bo uspel, da ga bo dr. Dollfuss sprejel v avdienco, pri čemur bi oddal na njega strel iz plinske pištole, na kar bi pobegnil, ker bi ranjeni dr. Dollfuss niti ne mogel klicati na pomoč. Patzig je fiktivno po tajni poti prišel v Avstrijo s potrebnim denarjem in pištolo. Medtem pa je za ta načrt zvedel vodja Hitlerjeve mladine v Dresdenu ter je o tem takoj obvestil vlado, ki ji je bila zadeva neugodna in je diplomatskim putem brzojavno po avstrijskem poslanstvu obvestila avstrijsko vlado in avstrijsko policijo o nameravanem atentatu.

Velika nesreča v Kamniku

Belgrad, 8. maja. AA. V smodnišnici v Kamniku se je pripetila eksplozija, ki je neko delavko na mestu obila, 13 jih je pa težje in laže ranjenih. Strokovna komisija je na licu mesta ugotovila, da je prišlo do eksplozije zaradi nepazljivosti nekega delavca, ki je pri tem tudi sam dobil težje rane; pri izmenjavi neke žarnice jo je izpustil iz rok, da se je razbila; del žarnice je padel v stroj, ki je bil v polnem pogonu. Zaradi nastalega trenja se je smodnik vžgal in je nastala eksplozija. Ranjene delavce so takoj prepeljali v bolnišnico, kjer so štiri ranjene delavke podlegle ranam. Odrasla je prva materialna pomoč.

Ruski narod se vrača k Bogu

(Pismo iz Moskve)

Letošnji velikonočni prazniki so posebno razburili fanatične komuniste-brezbožce. Ne nadno so občutili »napačno« dotedanje protiverške metode »potrebo novih drugačnih sredstev. Tovarš Jaroslavskij, ki vodi že leta in leta vso brezbožno propagando, je izdal novi, sedva uradno priporočeni knjigi za uspešnejše širjenje brezboštva, nego je bilo doslej: »Borba protiv religij na novem etapiju« in »Rabočij antireligioznoj universitet« nudi spogled v »novoc« miselnost preganjancev vere.

Potujoči duhovniki po vsej deželi

Stalinova vlada je morala odkrito priznati, da je po nepotrebnem smatrala Cerkev zgolj za preostanek minule dobe in plodišče monarhične nevarnosti. To prepričanje je obrodilo pretežno političen značaj zdaj končevalejavnega ponesrečene gonje. Boljševiki so kratkovidno smatrali, da bo potrebno samo zapleniti ali zapreti cerkvena poslopja, ustreliti ali vtakniti v ječe »caristične« pape in bo ljudstvo navečnaja rešeno sverskega opijasa. Toda po 16 letih protiverškega terorja se je nepričakovano izkazalo, da se je ateistični komunizem motil. Ljudstvo je ohranilo v gotovi plasti globoko versko miselnost, čeprav je bila dolgo zasenčena, preplavana in zmotna ter po terorju ali pa po odporu zoper prejšnje izkazite verske misli in čustva po cesaropapizmu omrtvičena ter zato brez zaštite proti novim socialnim napadom in etiki. Sedaj pa v trpljenju in samopoglabitvi izčiščena, brez državnih bergel stopajoča Cerkev pridobiva vedno več pristavev med »zanesljivimi proletarci« in celo med komunistično mladinsko gardo. Pregantjan sovražnik je postal sploh nedosegljiv. Povsod: v Sibiriji, v srednji Rusiji, na Uralu, Kavkazu itd. si uredijo verniki mobilnice po zasebnih prostorih, kletih, opučenih rudnikih. Te verske prireditve so dostopne samo ožjemu krogu zapupnikov, ki varujejo svojo skrivnost pred zapupniki zloglasne Genu. Župnije so ostale brez duhovnikov. Zato pa so postali vsakdanji pojav neprijavljeni »popotni duhovniki«, ki prihajajo v določene čase v ta ali oni kraj, izvršujejo zakramente in »ne pustijo vernike pozabiti na tozas«. (Slednjo besedo pišejo brezbožniki seveda z malo črko.) Pop se je prilagodil novim razmeram; toži Jaroslavski v govoru na XVII. kongresu Sovjetov. »Vihotapil se je v kolhoze v vlogah zapisničarja, računovodje, konjarja itd. Uspešno izigrava utrujenost od razrednega boja in hrepenenje po slogi. Vsestvo je — tako toži šef komunistične brezbožniške propagande — »samo napolniti sovražnik, ki bo vedno lahko oživel in postal nevaren. Stivilo članov Zveze brezbožnikov šteje sicer že več deset milijonov, toda ti milijoni se še niso popolnoma otresli verskih spon. Smatramo na primer, da niso potrebne takozvane sveče podobne. A kljub temu visijo ikone po njih hišah v častnem kotu kakor pred revolucijo. Kdo ve, kdaj bodo nadomestili te nepopolne brezbožniške arvi protiverški borec s stooctotnim prepričanjem in brez svetih podob v častnem kotu?«

„Za zdravje raba božjega Josipa (Stalina) Gospoda Boga pomolimsja ...“

Ogorčenje brezbožcev nad oživljenjem vere je torej veliko. Toda... Sovjeti morajo izvažati, da pridejo do toliko potrebnega denarja. Žito tvori glavno izvozno postavko. Brez kmeta ni mogoče pridelati žita. Če je kmet neazdovoljen, je pravilno obdelovanje polja in odvajanje predpisane letine ogroženo. Na veliko noč niso sli kmetije sejat, ker je greh delati na tak velik praznik. Se mladina je odgovarjala na očitek: »Ne bomo nasprovali starejšim. To je stara navada, da počiva vsa delo skozi tri dni.« Boljševiki so se udali. Zato je zdaj zapisala »Pravda«, da sovjetska oblast nikoli in nikomur ni prepovedovala verstva ter nikogar ni preganjala radi vernosti... Nasprotno, je vernim zastopnikom proletarskega ljudstva povsod na razpolago uradno dovoljen prostor za službo božje. Sovjetski tisk beleži, da »se stare žene na kmetih križajo in vzdihujejo: »Bog daj Stalinu zdravje, ker je tako pameten. Komunistični dnevniki ne zasmeljujejo te molitve. Po več krajih so priredili kmetije cerkvene molitve za zdravje boljarina (cerkvenoslovanski izraz za odlični tovariša Josipa« (to je Stalin) v navzočnosti zastopnikov komunistične oblasti.

Viharji, povodnji, suša

New York, 8. maja. c. V severnih deželah Amerike se je začel topiti sneg in povodnji so zmeraj hujše. Vso Ameriko je zajel vročinski val. Vsa žetev je v nevarnosti.

Chiasso, 8. maja. c. Toča in silno deževje sta izžvala silne povodnji. Kolodvor v Chiassu je ves zaplavljen in je v čakalnih voda za 1 meter visoko. Škoda je velika in je setev uničena.

Velika nesreča v nemškem rudniku - 60 rudarjev mrtvih

Berlin, 8. maja. AA. O rudniški nesreči v Kalberg-Budingen poročajo te-le podrobnosti: Gotovo je, da je pri tej nesreči doletela smrt 60 do 70 rudarjev. Vse dosedanje reševalne akcije so ostale brez uspeha. Zazidali so n. pr. rov, v katerem se je zgodila nesreča, da bi s tem preprečili požar. Ravnatelj rudnika je izjavil, da se je nesreča pripetila v veliki globini in da so takoj zgrele vse reševalne naprave. Del rudarjev se je rešil, druge pa smatrajo za izgubljene. Reševalno akcijo so začeli že v prvi minuti po nesreči. Storili so vse, kar je bilo v človeški moči, vendar se rešitev navzile temu ni posrečila. Da preprečijo splošno katastrofo, je dejal ravnatelj, so takoj zazidali del rova, kjer so zakopani nesrečni rudarji. V rovu še vedno gori.

Monakovo, 8. maja. c. 13. igra med Aljehinom in Bogoljubovom je ostala neodločena. Sedaj je stanje 8:5 za Aljehina.

ki skrbni za redno obdelovanje polja... Sila kola lom!

Sovjetski žurnalisti proti Hitlerjevemu paganizmu ...!

Zares, godijo se čudeži! Sovjetski pravopis je doživel novo reformo. Moskovski dnevniki so nepričakovano pričeli pisati ime »Kristus« z velikimi začetnicami in celo pridevnik: »Kristusovi nauki, Kristusove zapovedi! Poprej je bilo to strogo prepovedano. Sprememba ima med drugim tudi zunanje politične izkaze. Litvine obljube v Ameriki in Evropi, da bodo sovjeti prenehali s protiverškim terorjem in postali tolerantnejši, so morale izzvati vsaj navidezni in začasni umik na »sverski front«. Koljcov-Fridland, uvodničar »Pravde«, žigosa v svojih člankih nemško barbarstvo, ki »poskuša razdreti krščansko versko življenje, hoče odpraviti celo križ in si izmišljuje novega arijskega Kristusa«. Hitlerjevi divjaki izvajajo iz »poganskega kulta vojnih grmad« celo božično drevo, »simbol ljubezni in sprave«. Tako, prosim, piše boljševski novinar! Ta verska strpnost je posebno ganljiva v oni Moskvi, kjer je sicer prepovedano prodajati božična drevesca in sveto pismo in kjer se v »visokih krogih« presoja versko življenje s stališča duhovite »Brezbožnikov« filozofije...

Vzrok večje strpnosti sovjetov: da bi uspela petletka Psihološki preobrat ruske kmetijske duše

Toda pustimo rajši kritiko. Vsak začetek je težak in ne gre brez smešnih nerodnosti. Pogledimo se rajši v vzroke te čudne spremembe. Slednji so predvsem notranjepolitičnega značaja. Petletka se ne da realizirati brez kmeta, ki pa je danes precej drugačen, nego je bil v prvih letih ateističnega marksističnega navdušenja, ko je preprosti ruski kmet res bil po precejšnjem delu prepričan, da je »vojno« naredil Boga (kako si je ta kmet neki Boga predstavljaj?). Da ga je zato »treba« odstaviti in se lotiti ureditve zemeljskega rajstva po načelih tovariša Ljennina, s katerim je muzik Boga zamenjal. Zdal pa kljub temu, da je Bog »bil« odstavljen, raja ni ne v Rusiji ne na zemlji in je treba slejkoprej trdo garati, si pritrjavati časih tudi najpotrebnejše in se mučiti — no, in ruska globoka vera v Mesijo, v odrejenost, se je obrnila drugam od te nepopolne zemlje in grešnega tustranskega bitja — v metafizični svet... Proti temu je tudi tovariš Jaroslavskij brez orožja, čeprav razpošilja sedaj na stotisoce protiverških letakov po deželi.

„Potrebujemo dobre gospodarje, naj bodo še tako pobožni!“

In Stalin, ki počasi tudi uvičeva, da brezboštvo kmeta ne napravi boljšega in ki rabi dobrih gospodarjev, je zdaj sovjetski kurz počasi preokrenil v tem oziru. Zdal velja geslo: »Potrebujemo dobrih gospodarjev« pa naj bodo še tako pobožni! — Pravda« slavi »kolhoznega zmagovalca«, nekoga 60 let starega Mihailja Koroljova. Dobil je za svojo pridnost in najvišji dosežen pridelek nastov »poljedelskega nadzorika«. Zdal, po veliki noči, moži najmlajši heer. »Pravda«, osrednje glasilo komunistične stranke, podrobno in sočutno popisuje nevestino doto: »dva površnika, poletni in zimski, nova lesena postelja, ena pernica in štiri blazine, dve prešiti odeji s satenasto podlogo, tri rjuhe, štiri okenski zastori, visoki in nizki kromovi čevlji, galoše, 7 srajc, 5 bluz, 4 krila za praznike itd.« Namesto nekdanj tako zasmejanih »buržujskih razvada« srečamo samo občudovanje in sočutje. Koroljov ne mara civilne poroke, temveč se je že zmenil z župnikom. To pa je njegova stvar — pravi »Pravda«. Naj samo pridno obdeluje polje in odvaja predpisano letino. Komunisti ga ne bodo motili...

Preobrat, kar se tiče sovjetske hierarhije, kakor vidimo in kakor je naravno, ni odkrito-ščeren. Toda svoj pomen le ima. V narodovem sreču pa bo religiozno čustvo kajpada le rastlo in pognalo še globlje korenine. O tem ni dvoma.

Z NIVEA na zrak in solnce!

Ali prosim oprezno! Vaša koža se je vsled gorke obleke odvalila solncu, zato se natrite najprej z Nivea-cremo ali Nivea-oljem — oboje varuje in neguje kožo ter pospešuje, da postane naravno rujava.

Slovanska vzajemnost v dejanju

Češkoslovaško-jugoslovanska liga v Brnu je na glas najdelavnejše lige na Češkoslovaškem. Ta liga je tudi prva prišla do spoznanja, da je mogoče razmah kulturnega in političnega sodelovanja med Jugoslavijo in Češkoslovaško edino pod pogojem, ako se postavi na trdno gospodarsko podlago. Delo za zblizanje bratskih narodov bo mogoče iz ozkega kroga narodnih idealstov na obeh straneh znesti med širše plasti obeh narodov edino pod pogojem, da se pokažejo tudi praktične koristi te težnje za sodelovanjem. V teh kritičnih časih smo brez dvoma najbolj občutljivi prav na gospodarski plati in prav zato je zagotovljen uspeh tistemu, ki se loti dela tudi od te strani.

Tako je Češkoslovaško-jugoslovanska liga v Brnu na svojo lastno pobudo poslala nekaj svojih članov na povsem zasebno potovanje po Jugoslaviji, da bi sami proučili možnost poglobitve gospodarskih stikov med obema državama. Skupina teh podjetnih Čehoslovakov se je ustavila najprej v Mariboru. Obiskala je Zagreb, Belgrad, Split in druga važna gospodarska središča ter končno prispela na povratku v Ljubljano. Češkoslovaške goste je sprejela v svojo sredo Jugoslovansko-češkoslovaška liga v Ljubljani v svojih prostorih v restavraciji Zvezda. Predsednik dr. Stare je pozdravil goste in s strnjanimi besedami oertal namen njihovega potovanja. Češkoslovaške goste vodi inž. Vladimir Filkuka, predsednik Češkoslovaške-jugoslovanske lige v Brnu in honorarni konzul kraljevine Jugoslavije; med gosti so bili gg. Krhanek in Kotulan, oba ravnatelja Hipotečne banke v Brnu, nadalje g. Janek, tajnik brnske lige, ter F. M. Zampach, urednik »Denak«, glasila češkoslovaške ljudske stranke v Brnu. Poleg drugih članov ljubljanske lige sta bila pri prijateljskem sestanku navzoča tudi češkoslovaški generalni konzul Ševčík in prof. Hybašek iz št. Vida.

Vnela se je prav živahna razprava, ki jo je nael predsednik dr. Stare z uvodnimi besedami. Omenil je, kako se pod okriljem lig snujejo gospodarski odseki, posebno v mestih, kjer ne poslujejo češkoslovaško-jugoslovanske trgovske zbornice, z namenom, da bi pospeševale tudi gospodarske stike med obema državama. Poudaril je, kako je prav sedanj plačilni sistem, ki sloni na kliringu, v napotje razvoju trgovinskih zvez. Nato je spregovoril inž. Filkuka. Dejal je, da je prišel v družbi s stalnimi člani gospodarskega odseka brnske lige proučevati možnost izvoza jugoslovanskega blaga v Češkoslovaško. Brnski ligi je mnogo na tem, da bi se našla za kulturne in politične stike med Jugoslavijo in Češkoslovaško tudi gospodarska podlaga; treba je odpraviti primanjkljaj v trgovinski bilanci

med Jugoslavijo in Češkoslovaško, ki je v škodo Jugoslavije. Oviro, ki so napoti plodovitejšemu trgovinskemu sodelovanju, so predvsem splošnega, politično-gospodarskega značaja, ki zavpija od trgovske politike obeh držav. Češkoslovaški trgovci se pogosto pritožujejo glede kakovosti in sortiranja jugoslovanskega blaga, tako na pr. glede lubja. Treba je dvigniti gospodarsko omiko kmeta, da bo znal pravilno pripraviti blago za izvoz. Poleg sadja bi Češkoslovaška lahko uvažala iz Jugoslavije več zelenjave, ki jo še preveč uvažajo iz Italije. Treba tekoča je, da je trgovina med obema državama še vedno »preveč« v rokah dunajskih in budimpeštanskih trgovcev, ki so prav za prav nepotrebnaj posredovalci. Omenil je, kako bi lahko Jugoslavija izvozila na Češko mnogo več jaje. Tako na pr. kaže statistika, da je Češkoslovaška iz Jugoslavije uvažila samo 2,5% vsega uvoza jaje, medtem ko je znašal uvoz iz Poljske 96%.

Med razpravo se je sukal pogovor v prvi vrsti okoli težav, ki jih povzroča klirng; šele po 8, 10 ali celo po 12 mesecih pride trgovci do svojega plačila. Celo z Avstrijo in Nemčijo je to vprašanje mnogo bolj ugodno rešeno. Poudarjena je bila potreba, da bi se 120—130 milijonov salda, ki obtežuje jugoslovansko postavko v klirgu, na kak način likvidiral. Češkoslovaška delavska skupina bi za ta saldo pri nas kupila žito, ali bi morda dovolila posojilo.

K besedi se je prigrisalo mnogo govornikov, med temi češkoslovaški generalni konzul inž. Ševčík, dr. Murko, dr. Ražem, ravnatelj Kotulan, ki je posebno poudaril, da je treba končno odpraviti nesoglasja, ki nastajajo med obema narodoma radi pasivnosti trgovinskih stikov. Dr. Berč je poudaril potrebo, da Češkoslovaška doprinese tudi nekaj žrtve na gospodarskem področju zato, da se čimbolj utrdijo kulturne in politične zveze med obema državama; zdi se, da se niti Nemci pri sklepanju zadnje trgovinske pogodbe z Jugoslavijo niso ustrašili takih žrtv, namo da bi si utrlj pot po sledovih starega Drang namo Osten, Češkoslovaški gostje so soglasno priznali to potrebo; v tem smislu je govoril prof. Burjan. Dogovorjeno je bilo, naj se pod okriljem vseh lig ustanovijo gospodarski odseki, ki bodo skušali vplivati na zboljšanje trgovine med obema državama. Ti bi bili v stalni zvezi z gospodarskimi odseki lig na Češkoslovaškem.

Udeleženci sestanka so se razšli v trdnem prepričanju, da je treba nekaj storiti, da se ta trgovinska stagnacija, združena s škodljivimi rekriminacijami, ki ovirajo politično in kulturno zblizanje, čimprej odpravi; posebno pri naših gostih je bilo to spoznanje do vidnega izraza.

Visoko odlikovanje min. Jevtiča

Sofija, 8. maja. AA. Na snočnji svečani večerji, ki jo je priredil predsednik bolgarske vlade gosp. Mušanov v »Union-klubu« jugoslovanskemu znanemu ministru gosp. Jevtiču na čast, je dvorni svetnik gosp. Grujev sporočil gosp. Jevtiču, da ga je kralj Boris odlikoval z velikim križem reda sv. Aleksandra, in mu izročil visoko odlikovanje. To odlikovanje gosp. Jevtiča je zbudilo veliko pozornost v sofijskih političnih krogih. V njem vidijo izraz posebne naklonjenosti do jugoslovanskega zunanjega ministra, ker se to visoko odlikovanje doslej podeljevali samo ministrskim predsednikom. Italija išče antante s Francijo.

Trboveljski slavčki v Belgradu

Belgrad, 8. maja. m. Na poziv jugoslovanskega Pen-kluba bo sofijski Pen-klub obiskal 19. maja Jugoslavijo. Člani sofijskega Pen-kluba, 30 po številu, ostanejo v Jugoslaviji štiri dni in obiščejo Belgrad, Zagreb in Ljubljano.

Trboveljski slavčki v Belgradu

Belgrad, 8. maja. m. Z nacojšnjim koncertom so doživeli Trboveljski slavčki v Belgradu pravi triumf, ki ni prav nič manjši od triumfa, ki ga je na svojem zadnjem koncertu v Belgradu doživela Glasbena Matica iz Ljubljane. Prostrana dvorana Kolarčeve univerze je bila skoraj do zadnjega kotička zasedena. Navzoča je bila elita belgrajske publike, med temi belgrajski nadškof dr. Rudič s svojim tajnikom Justinom, minister za socialno politiko dr. Fran Novak, notranji minister Zivojin Lazić, češkoslovaški poslanik na našem dvoru dr. Pavel Velnar in drugi. Ko so pričeli prihajati mladi pevci na oder, je začela vsa dvorana burno plaskati. Navdušenje publike se je še povečalo, ko je stopil na oder simpatični pevovodja g. Sulič. Koncert se je začel s himno Trboveljskih slavčkov »Mi smo pa od tam doma«. Ta himna rudarskih otrok je izžvala po vsej dvorani ogromno navdušenje. Plaskanju ni bilo ne konec ne kraja. Nato so rudarski otroci odpeli prve štiri pesmi, ki so jih imeli na sporedu. Te pesmi so Trboveljski slavčki odpeli do sedaj, ko to poročamo. Vse so bile navdušeno sprejete in nagrajene z nepopisnim aplavzom. Koncert, ko to sporočamo, še traja. Prenaša ga tudi belgrajska radio postaja.

Huda nesreča na savskem mosiu v Kranju

Kranj, 8. maja. Včeraj, 8. t. m. se je na savskem mosiu v Kranju zgodila velika nesreča. Markič Jakob, po domače Azman iz Strahinja se je po gastejšem klanca peljal domov iz Skofje Loke. V dnu klanca se je pred železniškimi zapornami ustavil, stopil z voza in prijel konja, ki je zelo plašljiv, za uze. Ko pa so se zapore dvignile, je zopet sedel na voz. Komaj je konj prekorajil prago, je lokomotiva zažvižgala. Konj se je splašil in v divjem diru zbežal proti mestu.

Na savskem mosiu je v teh urah največ prometa. Prav tedaj se je vračal na svoje stanovanje k Sv. Petru v Strahinjo ugledni kranjski obrtnik g. Siska z dvema otrokoma, ki jih je peljal iz šole. Ko je konj pridiral ad most, se je voz prevrnil in vse tri pokopal pod seboj. Gosod Siska in njegov sin tretjelele sta po čudnem naključju dobila samo podplutbe po životu.

ki so po izjavi zdravnika le lažjega značaja. 7-letnega sinčka, ki ga je oče peljal iz šole, je pa konj, avarj v levo sence in mu napravil globoko, za dvodinarski novce veliko rano. Močno je bil poškodovan tudi vajenec mojstra Jakopina, ki je dobil hujše poškodbe na levi strani reber. Rešilna postaja je vse tri poškodovance odpeljala domov, kjer bodo po izjavi dr. Fajdige, ki je najboljši poškodovanega obvezal, vsem drugim pa nudil prvo pomoč, ostali v domači oskrbi. Tudi za najmanjšega, pravi g. zdravnik, ni večje življenjske nevarnosti, ker je še mlad, ako ne nastopijo kake resnejše komplikacije.

Ljubljanski gostilničarški dom

Ljubljana, 8. maja. Stavba gostilničarskega doma, ki je stala veliko denarja, je med ljubljanskim gostilničarskim stanom dosedaj povzročila že mnogo razburjenja in je privedla, kakor znano, do padca odbora, ki je dolgo let upravljal ljubljansko gostilničarsko zadrugo. Nova uprava ljubljanske gostilničarske zadruge pa je pred isto nalogo, namreč da sanira dolgove gostilničarskega doma. Današnji občni zbor gostilničarske zadruge se je vršil brez vednosti širše javnosti, potekel pa je zelo burno.

Spor je nastal že v začetku, kdo namreč sme kot polnopravni član prisostvovati obnemu zboru. Ko je bila ta razprava končana, je občni zbor prešel na dnevni red, namreč na glavno točko o dolgu gostilničarske zadruge, ki znaša okoli 1.240.000 Din. Po hudih prerekanjih je občni zbor potrdil, da bodo gostilničarji predložili dohodarnostnemu uradu zahtavo, na se uvede prostovoljna doklada po 0,25 Din za liter vina, ki jo bodo gostilničarji obvezno plačevali sami v teku dveh let, s čimer bo primanjkljaj gostilničarskega doma krit. Pristaši starega odbora, ki so zahtevali še višjo doklado, namreč po 50 par na liter, so pa vodili hudo opozicijo, branec svoje gospodarstvo, dočim so pristaši novega odbora njim oporekali. Občni zbor je dalje sprejel tudi uredbu, da plačajo kavarnarji, ki ne točijo alkoholnih pijač, pavšalno od 300—500 Din sanacijskega prispevka za gostilničarski dom.

Potem se je novi upravi posrečilo izglasovati načrt o sanaciji Gostilničarskega doma in drugih dolgov Gostilničarske zadruge. Nato je prišla na vrsto sprememba pravil. Pravila so v toliko spreminjena, da se število odbornikov poveča od 10 na 12 članov in da se pri zadrugi ustanovi dva odseka, in sicer odsek hotelirjev in kavarnarjev ter odsek vinotocarjev.

Dalje je občni zbor sklepal o likvidaciji bolniške blagajne gostilničarjev, stvar pa je bila prepričana rednemu obnemu zboru zadruge.

Pri slučajnostih je bil predsednik Ciril Majcen tudi intereliran o zadevi gostilničarske pivovarne. Majcenov odgovor je zadovoljil večino članstva.

Današnji občni zbor je potekal precej burno in je trajal dobrih pet ur.

Neverjetna predrznost ameriških banditov

Washington, 8. maja. AA. Pred dnevi so neznani razbojniki ugrabili 6-letno deklico ugledega farmerja v Arizoni. Takoj so organizirali zasledovanje razbojnikov. Pri tem je sodelovalo 5000 pastirjev. Zdal pa je policija obvestila očeta ugrabljenke deklice, da mu je otrok pri življenju in da mu ga bodo vrnili v 24 urah, če prekliče ukrepe proti razbojnikom. Policija pravi, da je razbojnikom morala to obljubiti.

2=1 to pomeni

2 zavitka sta potrebna za eno pranje po Schichtovi metodi: Ženska hvala za namakanje zvečer, Schichtovo terpentinsvo milo za enkratno izkuhanje prihodnje jutro.

TO JE CELO DELO PRI SCHICHTOVI METODI

Naši parlamentarci in Dalmacija

Ljubljana, 8. maja.

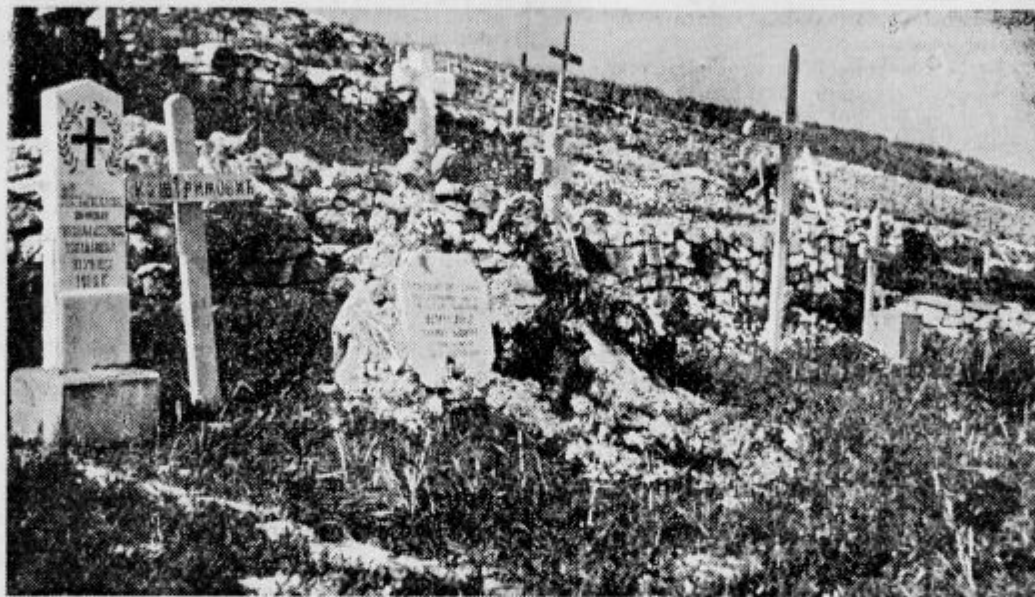
Danes ob 14.40 odputuje iz Beograda nad 100 naših narodnih poslancev in senatorjev pod vodstvom predsednika senata dr. Tomažiča in predsednika skupščine dr. Kumanudija na našo dalmatinsko obal. Jutri zjutraj odputujejo s Sušaka v Dalmacijo, kjer bodo obiskali vse otoke in ostale kraje na obali, da na licu mesta spoznajo življenje ljudstva v teh krajih in vsa pereča vprašanja in da stopijo v neposredno zvezo s prebivalstvom.

Dalmacija postaja kot prvovrstna privlačevalna točka tujkega prometa z vsega sveta čedalje važnejši problem naše države. Treba je olepšati vse njene naprave, potencirati gradbeno delavnost, izpopolniti in do viška doognati njeno cestno omrežje, da bo Dalmacija postala prava rivijera, ki se bo lahko kosala z vsako obaljo Evrope, kar se tiče udobnosti, krajevne lepote in vseh onih modernih pripomočkov, ki jih ne mora danes pogrešati, kdo gre na odhiti in si ogleduje ter hoče uživati tuji svet. Obenem pomeni to rešitev gospodarskih problemov prebivalstva Dalmacije, agrarne produkcije dalmatinskega kmetiča, ribarstva in vinogradništva, ker je dvig teh panog, nahajajočih se v težkočah, v prvi vrsti odvisen od tega, da postane naše Primorje, ta najlepši biser evropskih obal, shajališče odpočitka želnih z vseh strani sveta. To bodo proučevali narodni poslanci in senatorji, ki so se odločili za to potovanje po lastni iniciativi, in bodo gotovo ob tej priliki spoznali, kako važna je direktna in udobna zveza Srednje Evrope

z našim Jadranom, ki mora teči skozi naše slovensko ozemlje in za katero se bo treba narodnim zastopnikom v naših postavodavnih zborih zavzeti z vso energijo. Udobnejša in hitrejša zveza z našo rivijero je eno najosnovnejših vprašanj gospodarske regeneracije Jugoslavije in tudi njenega političnega ugleda ter močne pozicije na Jadranu. S tega vvedravnega stališča, ki je interes blagostanja

vsega prebivalstva, še posebno naše Slovenije, to potovanje iskreno pozdravljamo.

Kakor izvemo, bodo naši parlamentarci odputovali iz Dalmacije na otok Krk in na otok Vido, da se poklonijo spominu junakov, ki so s herojsko požrtvovalnostjo, mukami in trpljenjem do smrti položili prvi temeljni kamen za zgradbo naše zedinjene jugoslovanske domovine.

Pokopališče jugoslovanskih vojakov na otoku Vido

Photo Kodak, Zagreb

Boskova slovesnost v Veržetu

Ljutomer, dne 7. maja.

Vse Mursko polje je včeraj slovesno obhajalo kanonizacijo Don Boska, ki je med tukajšnjim prebivalstvom dobro znan po delovanju svojih sinov, ki v Veržetu vzdržujejo nižjo gimnazijo. Marijanišče je bilo na predvečer lepo razsvetljeno, ves zavod je bil v zastavah. Že na predvečer se je vršila rimska procesija s prižganimi svečami. V nedeljo zjutraj so se množice začele zgrinjati proti Veržetu iz vseh župnij Murskega polja, mnogo je bilo tudi Prekmurcev, ki vedno radi pridejo v Veržet. V Veržetu je bila zbrana tudi vsa sosednja duhovščina. Slavnostno pridigo in pontifikalno sv. mašo je opravil stolni prost g. dr. Vraber iz Maribora. Tudi popoldne je bila slavnostna pridiga, katero je imel g. dekan Gomilšek iz Sv. Lenarta v Slov. goricah, nakar se je razvila po trgu Veržetu veličastna procesija, katero je enako vodil gospod prost. Med procesijo so možje nosili kip novega svetnika. V stranski kapeli je bila ves dan izpostavljena relikvija sv. Boska v češčenje. — Tako je salezijanski zavod v Veržetu kot zadnji dostojno proslavil proglašitev sv. Janeza Boska za svetnika. Zavod v Murski Soboti je podobno slovesnost obhajal preteklo nedeljo.

Dev. Marija v Polju

Vincencijeva konferenca pri Dev. Mar. v Polju išče dvema revnima dečkoma birmanska botra.

Dolgoletna želja in potreba, da dobi naša fara tudi kaplanijo, se uresničuje. Farani že vozijo opeko, in kamenje, zidarsko delo je prevzel g. Marn. Enonadstropna stavba bo do jeseni zgotovljena.

Huda nadloga v Srbiji

Mušica mori ljudi in živino

Golubaška muha nastopa v suhi pomladi

V severni Srbiji se vsako pomlad prikažejo roji neke mušice, katere se imenuje »golubaška mušica«. Ta muha lahko postane zaradi svojega strupenega pika nevarna govejim in ovčjim čredam, pa tudi za ljudi ni brez nevarnosti. Roji vsako pomlad. Kadar pa je v tistih krajih pomlad tako suha in vroča, kakor je letos, roji tudi po dvakrat in trikrat ter se na ta način strašno razmnoži.

Letos je v srbskih krajih silna suša, ker že mnogo tednov zapored ni padlo niti kaplje dežja. Zato se je ta muha zelo razmnožila in ogroža v Srbiji celo kraje, kjer je doslej niso poznali.

Iz Čuprije poročajo, da je golubaška mušica prvič rojila pred kakimi 10 dnevi, da pa tedaj ni povzročila nobene posebne škode ne pri ljudeh, ne pri živalih. Zaradi velike suše se je žival zelo razplodila in drugič vzrojila v mnogo večji množini. Če ne bo še nekaj časa dežja, se bo dvignil tretji roj. Že sedaj dela v tem okraju veliko škodo. Kmetje branijo svojo živino pred to muho na ta način, da okoli hlevov zažgo kopicke gnoja in smeti, da z dimom odganjajo mušice. Pri tem se pa dogaja, da zaradi vetra iskra šine na leseni hlev in povzroči požar. Tako je 6. t. m. v Čupriji zgorel hlev delavca Miloševića in v hlevu vol in krava, edino premoženje ubogega delavca.

Prav tako po drugih krajih Srbije sedaj kmetje žgo gnoj okrog ovčjih staj in govajih hlevov. Povsod je veliko dima, povsod se pa tudi dogajajo požari. Vkljub vsem pripomočkom je v štirih vaseh smederavske okolice od pikov te muhe poginilo mnogo krav, volov in ovac. V vasi Selevcu so

kmetje delali na polju. Neka mati je s seboj vzela svoje malo dte in ga pustila v senci, sama pa je delala na njivi. Kmalu se je velik roj te muhe vsedel na nesrečnega otroka ter ga tako opikal, da bo najbrže umrl.

V vaseh okoli Čačka, kjer doslej niso poznali te nesreče, je 6. t. m. v teku pol ure raznim kmetom od pikov mušice poginilo 7 govedi.

Iz Paračina poročajo, da se golubaška mušica širi v veliki množini po vsej moravski dolini. Dne 7. t. m. je v Paračinu zbolela Roza Vanek, ki so ji zaradi pika zateleke noge, in Vojislav Pavlovič, paračinski pismonoša, ki ima otekli obe roke. Neko tretjo žensko so pa morali prepeljati v paračinsko bolnišnico, kjer pa bo najbrže umrla.

Iz Gornjega Milanovca poročajo hude reči: Največ muh se je spustilo na vas Jablanico, kjer je do 7. t. m. poginilo že mnogo govedi. V vasi Nevade je samo dvema družinama poginilo okrog 20 ovac in koza. V selu Grabovici je nekemu kmetu poginil bik. Največ pa je v teh vaseh poginilo ovac in koz, ker so te živali shranjene v odprtih ovčnjakih brez strehe. Tako je kmetu Čelomiru Adžiću ta mušica ugonobila 43 ovac, 20 koza in 46 jarecv. Nekaterim kmetom iz drugih vasi je poginila vsa goved, ki so jo siromaki imeli. V vasi Savincu je muha napadla posebno svinje, ki so v vasi vasi največ trpele. Tudi v teh krajih se ljudje branijo muhe z dimom, pri čemur pa nastajajo požari, v katerih zgore hlev in pa govedo. Muh je v teh krajih toliko, da plavajo nad Gornjim Milanovcem in Čačkom kakor veliki oblaki. Ker piha hud veter, bo te roje zaneslo tudi bolj v oddaljene kraje.

In res poročajo iz okolice Beograda, kjer tudi doslej niso poznali te nadloge, da je muha že napadla živino v vaseh Ripani in Rušani. Samo v Ripnju je do 7. t. m. poginilo 6 volov. Ker je v teh krajih doslej ta nadloga bila neznana, ljudje niso vedeli, kako naj bi se je branili. Zato so šele pozno začeli žgati gnoj, slamo in cunjje. Pri tem so pa zažgali mnogokje svoje lastne hleve.

Če se bo vreme shladilo in pričelo deževati, kar sedaj srbski kmet tako želi, bo te mušje nadloge kmalu konec.

26 milijonov prometa v zemljiški knjigi

Ljubljana, 8. maja.

Glavne podatke o stanju zemljiške knjige ljubljanskega okrajnega sodišča smo že podali, tako o hipotekah in kupnih pogodbah. Tudi pri ostalih poslih je zemljiška knjiga zaznamovala aprila znatne vsote, ki so bile ali izbrisane ali na novo vpisane. Raznih večjih in manjših posojil je bilo izbrisanih pri 56 posestvih za 1.898.815 Din, najvišje posojilo je bilo izbrisano za 450.000, najnižje eksatbulacije pa so bile po 40.35 in 129 Din. Vrtni red za prednost posojil je bil pri 18 posestvih vpisan za 5.110.025, tako za nako hipoteko 2.000.000 dinarjev. V zemljiško knjigo je bilo dalje aprila vpisanih 25 dedščin za skupno vsoto 142.086 Din. Realnih eksekucij je bilo 86 za 377.700 Din, izročilnih pogodb 15 za 722.620 Din. Celotno je aprila znašal promet v zemljiški knjigi 25.994.169 Din, dočim marca 17.907.539 Din.

Biseromašnik

Jan. Košmelj - 90 letnik

Danes 9. maja obhaja biseromašnik in v pokojni župnik gosp. Jan. Nep. Košmelj svojo 90 letnico. Rojen je bil v Železnikih 9. maja 1844, v mašnika je bil posvečen dne 3. avgusta 1867 in 3. avgusta 1927 je v polni tihoti in v polnem duševnem in telesnem zdravju praznoval svojo biserno mašo.

Sedanjšega biseromašnika in 90 letnika je leta 1867 posvetil v mašnika tedanji ljubljanski škof Jernej Vidmar. V svojem dušnopastirskem delovanju je služboval najprvo kot kaplan 3 leta v Postojni, 6 let v Radovljici, 4 leta v Senčurju in Kranju in skoro 4 leta na Dobrovi pri Ljubljani. Nato je postal župnik v Begunjah na Gorenjskem, kjer je 23 let pasel ovčice. Po skoro 40 letnem dušnopastirskem delovanju je leta 1907 stopil v pokoj in se preselil v Ljubljano.

Castiljivi starček je eden izmed tistih redkih duhovnikov, ki je deloval še v nekdanji konkordatni šoli. V Postojni je bil namreč kot kaplan, obenem katehet in šolski ravnatelj. Tudi v Radovljici je bil kot kaplan, obenem katehet in učitelj, ki je v ljudski šoli poleg verouka poučeval tudi nemščino. Rad pripoveduje, s kakšnim veseljem in uspehom je znal učiti svoje učence, da so že čez eno leto znali nemško pisati in govoriti. Prav bi bilo, ko bi bil gospod svojo skrivnost, s katero je dosegel take uspehe, tudi kje zapisal, da bi se sedanji vzgojitelji mogli učiti od vzgledov starih. Saj sedanje metode čisto gotovo ne dosega takih uspehov. Vendar ni to samo stvar metode, ampak tudi stvar posebne sposobnosti učitelja, in g. Košmelj je bil pač mož izredno bistrega uma.

G. Košmelj že od leta 1907 v miru in tihoti prebiva v Ljubljani. Do lani je stanoval v Strelški ulici. Ko pa je obolel, se je šel zdraviti v Leonišče. Ko je ozdravel, ni hotel več zapustiti Leonišča, ki se mu je tako priljubilo. Maševati ne more več, pač pa vedno moli sv. rožni venec. Castiljivemu strčku želimo, da bi še kaj let v miru in tihoti užival večni pokoj življenja!

V Ameriki se časi boljšajo

Slovanski rudar piše iz Amerike svojim domačinom:

Tu pri nas v Ameriki se obračajo razmere nekoliko na boljše, odkar se je predsednik Roosevelt zavzel za delavce, da jim izboljša položaj. So pa tu bogatini, in teh je tisoče, ki imajo več moči v deželi, kakor jo je imel Franc Jožef ali pa nemški cesar. Ti bogataši nagajajo in bi radi uničili Roosevelta, rajše danes ko jutri. Mi delavci upamo, da ga ne bodo, ker je večina delavcev zanj. Toda boji bodo še hudi, preden se uveljavi to, kar mi in Roosevelt želimo.

Po jamah delamo tu zdaj po 40 ur na teden. Zaslužiti bi moral v jami vsak po 57 centov na uro, ali 22 dolarjev na teden. Pa jih je dosti, ki ne zaslužijo niti 10 dolarjev na teden, ker nečje kompanisti plačati. Lansko leto smo 4 mesece štrajkali, ponekod še dalj časa, samo zato, da so mogli kompanisti priznati, da ima Roosevelt tudi pri jamah besedo.

Gasilci časte svojega patrona

Ježica

Florjanovo mašo, ki so se je naši gasilci doslej sleherni leto z drugimi društvi vred udeleževali v Ljubljani, so letos po zaslugi ježenskega načelnika Fr. Peršina imeli kar doma. Vsa štiri gasilna društva naše občine, ježensko, stožensko, črnuško in nadgorško, so se dogovorila, da bodo odslej Florjanovo nedeljo praznovali zmerom skupaj in sicer vsako leto v eni izmed štirih domačih cerkev. Letošnje sv. maše, ki jo je daroval naš upokojeni g. župnik Košir pri Sv. Jurju v Stožicah, se je udeležilo 85 gasilcev. Sodelovala je tudi železničarska godba »Sloga« ter domači cerkveni pevski zbor. Slovesnost je bila na ta način dovolj lepa in učinkovita. Po končanem cerkvenem opravilu so gasilci z godbo na čelo pod vodstvom ježenskega načelnika Fr. Peršina odkorakali skozi vas do Aleša, kjer je bil razhod. Prihodnjo leto bo skupna Florjanova maša v Nadgorici.

St. Vid nad Ljubljano

V nedeljo, dne 6. t. m. je obhajalo gasilsko okrožje v St. Vidu nad Ljubljano običajno florjansko proslavo, katere se je udeležilo 12 gasilskih čet, v skupnem 140 članov, združeno s sv. mašo, katero je daroval g. dekan Val. Zabret, cerkveni govor o pomenu gasilskega zaščitnika sv. Florjana, pa je imel g. prefekt Preželj. Po maši se je razvil z godbo na čelu obhod skozi St. Vid ter se je med obhodom izvršila defilacija pred okolišnimi funkcijonarji. Nato je pred gasilnim domom zbrane gasilce pozdravil zastopnik župe Ljubljana-okolica in predsednik okrožja tov. Arhar Jože, tov. Rupnik pa je na splošno razložil novi gasilski zakon in obenem poročal o delovanju župe Ljubljana-okolica.

Šmarje pri Ljubljani.

V nedeljo, dne 6. maja je šmarsko gasilsko okrožje prav lepo obhajalo spomin svojega nebeskega zavetnika sv. Florjana. Pred 10 so se zbrale v Šmarju sledeče čete: Šmarje, Škofljica, Grosuplje, St. Jurje pri Grosupljem, Lavrica, Orle-Lipoglav, Gatina, Ponova vas, Mlačevo in Račna. Pred cerkvijo in v sprevedu je igrala sentjurska godba pod vodstvo mg. Severja. Točno ob 10 so vsi gasilci z dvema zastavama (šmarska in grosupeljska) na čelu vkorakili v župno cerkev, g. župnik pa je v lepem govoru podal gasilec jedrnat misli, kako naj gasilci, častna četa sv. Florjana, posnemajo svojega zavetnika v živi veri in ljubezni do bližnjega, kadar se zgodi nesreča požara. Med sveto mašo je bilo — kakor po navadi — ljudsko petje, le s to razliko, da so krepko peli tudi gasilci ter je po obširni cerkvi donelo kakor malokaterikrat. Sv. maša je bila za pokojne gasilce šmarskega gasilstva. Nato se je vršil pohod po cesti do Razdrtega in nato pod vodstvom okrožnega predsednika g. Franceta Gliha iz Šmarja. Po razhodu se je vršil v gasilski dvorani sestanek. G. predsednik okrožja je razdelil tov. predsednikom čet okolišnih pravilnik. Po ostalih formalnostih se je lepa slavnost zaključila. Ves čas je bilo ugodno vreme. Malokatera ideja je med našim narodom tako ukoreninjena kakor gasilsko, naj se razvija še nadalje!

Mladinski koncert v Unionu

Mladinski zbor in orkester Glasbene šole v Kranju nastopi danes v veliki Unionski dvorani na dveh koncertih. Prvi, ki se začne točno ob 16, je namenjen mladini, drugi ob 20 pa odraslim. Na obeh se izvajajo izključno le skladbe za mladinski zbor in orkester Emila Adamiča. Dirigent je vodja Glasbene šole v Kranju g. Albin Fakin.

Ljubljanske vesti:

Triumi slovenske narodne pesmi

Ljubljana, 8. maja.

Ze težko pričakovani koncert Akademskijske pevke zbor se je sinoči vršil v Unionski dvorani in je izvenel kot silna, probojna manifestacija slovenske narodne pesmi. Nabito polna je bila dvorana občinstva iz vseh vrst, udeležili so se koncerta tudi najodličnejši predstavniki; med njimi div. general Čukavac, zastopnik knezoškofa dr. Rožmana stol. prošt Nadrah, župan dr. Puc, rektor univerze dr. Slavič, vsi dekani fakultet in še konzuli češke, francoske, avstrijske in italijanske države, predsednika belokranjskega in koroškega kluba in drugi.

Koncert je v vse strani zabil popolno uveljavljanje, kajti postavil je tako velik kamen v zgradbo naše splošne kulture, da bo ostal viden spomenik za bodočnost. Dokumentiral je zaključeno zgrajeno samostojno bitnost slovenske univerze in njenega prodornega dela, izvil in postavil je pristni element slovenske narodne tvornosti ter zapel himno resnemu, globoko ukoreninjenemu delu. V umetniškem oziru pa je izpodnesel tla vsemu podpopovprečnemu nestrokovnjstvu, ki se še tako na široko pase po ogradi našega glasbenega izživljanja.

Osnova koncerta je imela znanstveno-umetniško lice. Kajti priprava nanj je obsegala resno raziskavanje in zbiranje naših narodnih glasbenih usodlin, podroben študij tipičnih prvin, ki so se ohranile v narodovnem ustnem izročilu in iz davnine ohranjenih običajih. Stedilo je razčlenjevanje teh elementov v časovno in krajevno slogovno razliko in nato stilno pravilno prirejevanje tipičnih primerov. Vse to delo pa se je zgostilo in izkristalizirano sprostito v tem koncertu, ki si je tako s svojo informativno in umetniško vrednostjo upravičeno izsilil priznanje monumentalnega kulturnega dogodka.

Na tej glasbeni prireditvi smo slišali zapeti našo koroško in belokranjsko pesem. (Jeseni ji bo sledila obdelana pesem s panonske smeri naših tal, s čimer bo izoblikovana polna enota naše pesmi). Tako je spored obstojal iz dveh delov: prvi je obsegal tipične koroške primere v smiselni in v slog vživljeni prireditvi Franceta Marolta, Matije Tomica in Oskarja Deva. Drugi pa devet priredb belokranjskih pesmi, ki jih je vse visoko vredno priredil Matija Tomec, tem bolj, ker je sam pristen Belokranjec, v katerem se iskreno žive karakteristične sile njegove zemlje. Močno obsežni in čudovito ubrani zbor akademikov pa je te pesmi podal z naravnost stremiljenjem vzbujajočim elanom, ki ga zna iz njega tako polno izvajati pevovodja France Marolt. — Marsikomu, ki pozna le danes med nami živečo narodno pesem, je morda vse to zvenelo nekoliko tuje in v pričakovanju presenetljivo. Vendar moramo vedeti, da je današnje glasbeno narodno blago že tako vseselo vase tuje prvine, da je v njem naš pristen element včasih že povsem zamegljen. Prav s tega stališča je bil zopet delo v smeri znanstvenega luččenja narodnih prvin ter nabiranje in pravo obdelovanje te motivike foliko bolj priznava vredno, kajti le tako je mogoče ohraniti narodno pristnost in oti pred pozabo še ostale iz nje izvirajoče umetniške tvorbe. V tej smeri vrši danes to delo po prvih početkih št. Stanca Vurnika France Marolt in to z vso znanstveno resnostjo, kot priča uvodna razprava na koncertnih programih.

Tako je ves koncert izvenel kot ena sama pesem nad vse resnemu stremiljenju in požrivalnemu delu ter kot slavospev sicer majhni, toda neutajljivo lepi slovenski zemlji.

kakor predvideva pisee za Emonsko cesto. Tudi kupeev za gradbeni svet ob Ilirski ulici je več nego ob Emonski cesti.

Da rekapituliram, katera ulica je bolj potrebna regulaciji, Ilirska ali Emonska, izjavljam sledeče: Izdatki za Ilirsko ulico ne bodo dosti večji, ali pa prav nič, kakor za Emonsko. Na Emonski cesti ni nikdo oviran graditi hiše, ako to želi; nasprotno so pa v Ilirski ulici v tem oziru ovire. Dalje sem prepričan, da se bosta za vsako novo enonadstropno hišo ob Emonski cesti sigurno zgradili v Ilirski dve novi dvonadstropni hiši. Ali se ne bo potemtakem Ilirska ulica sama amortizirala? Iz tega jasno sledi, da prihaja Emonska cesta v prvi vrsti v poštev radi olepšave trnovskega okraja. Ilirska ulica pa je potrebna otvoritve iz prometnih ozirov, — torej prihaja prej v poštev Ilirska ulica! Tako je, pa nič drugače!

Lovro Pičman.

Danes ob 20. uri vsi v
Unionsko dvorano
na
MLADINSKI KONCERT
glashbene šole iz Kranja.

⊙ **I. socialno-higijska protituberkulozna razstava**, ki jo priredi Higijski zavod v času protituberkuloznega kongresa v Ljubljani, bo svečano otvorjena v četrtek, dne 10. maja ob 11 dopoldne na vselejmu v paviljonu »K«.

⊙ **Ves Grad prevrtan**. Dela pri urejanju grajskih šane prispevajo vedno sproti k novim odkritjem. Dosedanji rovi na Gradu, ki so se zdeli Ljubljancem le kot ostanki starih hodnikov, so v resnici stari izhodni hodniki in čedalje bolj se kaže, da je s temi podzemskimi rovi prevrtano prav za prav vse gričevje Grada, šane in Orlovega vrha od vrha do vznožja. Mestna občina ima žal za letos premalo sredstev, da bi odkrila vse rove, upa pa, da jih bo počasi le razčistila. Ljubljana dobiva z novo odkritimi šancami posebnost iz zgodovine. Proti dnu šane se odkrivajo čudna zidovja, zidana iz težkega klesanega kamena in z izvrstno malto, prav tako, kakor so bili zidani rimski zidovi. Ni izključeno, da je na Gradu, v prejšnjih časih vedno strateško važni točki, stal nekoč utrjen rimski kastel

in pred njim morda kakšni tabori Japodov ali Keltov. Vrhnji del šane pa je skoraj gotovo iz Sponheimskih časov. Nemara bodo naši zgodovinarji in arheologi še ugotovili, iz katerih časov izhajajo grajske šance.

⊙ **Sentpeterski šahovski klub**, ki so ga ustanovili pred meseci nekateri zelo vneti ljubitelji šaha, si je pridobil pravico javnega udeleževanja z občinim zborom, ki se je vršil ob zelo živahni udeležbi dne 15. marca t. l. Predsedstvo smo poverili nad vse spretnemu organizatorju in gorečemu pristašu kraljeve igre, g. Antonu Kozinu. Po tem občinim zboru je zaplato novo življenje v naše vrste: prireditelj smo splošen in ozi turnir, ki se trajajo, pa prav lepo uspešno simultanko, ki jo je zaigral kapetan igralcev g. Lado Iren. Se različne prireditve imamo v načrtu. Tako bo klub dne 10. t. m. priredil izlat v Dev. Mar. v Polje. Klub ima lepo igralnico v dvorani g. Bankota (pri Nacetu) na Smartinski cesti. Vse, ki jim je kaj do lepega šaha, vabimo prisrčno v svojo sredo. — Odbor.

⊙ **Mestno načelstvo** razglašja, da mestni socialno-politični urad zaradi čiščenja uradnih prostorov v dneh 11. in 12. maja ne bo posloval. Stranke se bodo sprejemale le v nučnih zadevah.

⊙ **Konj ga je brenil v glavo**. V ljubljansko bolnišnico so pripeljali 22 letnega hlapca Petra Zela iz Klanjca pri Predosljah. Brenil ga je konj v glavo in nevarno ranil.

⊙ **Pumparce, modne blače**, najbolje kupite pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14.

Mariborske vesti:

Slavka...

Kratko poročilo o nenadnem izbruhu stavke v eni največjih mariborskih tekstilnih tovarnih Doctor in drug, ki smo ga prinesli včeraj, je razburilo vse mesto. Maribor se vedno bolj oblikuje v izrazito industrijsko središče, k čemur je največ pripomogla tekstilna industrija, in vsak mezdni spor resneje narave, zlasti pa še štrajk, najde nagel odmev najprej med delavstvom, potem pa med meščanstvom, osobito v trgovini in gospodarstvu, ki v mnogem zavisi od položaja na delovnem trgu. Položaj delavstva tekstilne industrije pa je v pretežni meri izredno slab. Mezdni spori in grožnje s štrajkom so v nekaterih podjetjih zelo pogoste in še nedavno smo imeli štrajk v Mariborski tekstilni, kjer so stopili tkalci v stavko. Sedaj je izbruhnil mezdni spor tudi v podjetju Doctor in drug. Tkalci so zahtevali 30% povišanje mezde, na kar vodstvo ni pristalo. Minulo nedeljo so sklenili na sestanku, da posežejo po skrajnem sredstvu. V ponedeljek popoldne so svojo grožnjo izvršili. Trenutno štrajka 300 tkalcev, počiva pa delo tudi v odpremniki. Dela se zaenkrat predilnica. V ponedeljek popoldne so imeli stavkajoči sestanek v dvorani Delavske zbornice, ki so se ga udeležili skoro polnoštevilo. Na sestanku so iznašli nekateri govorniki svoje pritožbe in vzroke, ki so prisilili delavstvo k štrajku: Povprečno znaša 14 dnevna mezda po njihovih trditvah 90 Din, srednji delavci zaslužijo po 180 do 200 Din. 30% zvišanje za tkalnice bi elalo tovarno v 14 dnevih samo 14.000 Din, kar bi pri sedanjih konjunkturi lahko prenesla. Glavno krivdo vračajo delavci na zastarele stroje, ki s svojimi neprestanimi pogoškami zavirajo akordno delo. Delavci so odločeni, da bodo v svojih zahtevah vztrajali ter pravijo, da se jim bo pridružila še predilnica. Potem bi zajel štrajk večji obseg, ker bi stavkalo preko 1000 ljudi. Posredovanje je prazvel v tem sporu vodja mariborskega policijskega komisariata dr. Hacin, kateremu se je posrečilo srečno likvidirati tudi zadnji spor v Mariborski tekstilni. Včeraj in danes se vršijo v njegovi pisarni pogajanja med predstavniki štrajkajočih in vodstvom tovarne.

⊙ **V Abrahamovem naročju** se je znašel te dni železniški uradnik Slavko Semčar, zvest svojim tovarišem, vdan svojim predpostavljanim, vsem dober in priljubljen. Vzoren cerkveni pevec, vnet sodelavec pri Slov. pevskem društvu »Maribor«. Bog živi slavljena v drugo polstoletje!

⊙ **Promenadni koncert** v parku bo jutri na praznik Vnebohoda od 11 do 12. Svira godba Drave pod vodstvom kapelnika Žekarija.

⊙ **Kongres sadnih eksporterjev**, prvotno določen za čas »Mariborskega tedna«, se bo vršil v juliju in sicer 14., 15. in 16., to pa radi tega, ker se avgusta že prične sadna sezona. Organizacijo kongresa je poveril Zavod za pospeševanje trgovine Združenju sadnih trgovcev in eksporterjev v Mariboru. Kongresa se udeležijo osebnostno kmetijski, železniški in trgovinski minister s svojim strokovnim osebjem, ban, bivši minister dr. Mohorič; prijavljenih pa je že sedaj nad 300 udeležencev. Stevilo bo znatno višje, ker pridejo na kongres poleg trgovcev tudi sadjarji. Tudi iz inozemstva se obeta lep obisk in sicer bodo zastopane nekatere uvozne države oficieino po svojih delegatih, pridejo pa tudi mnogi trgovci, ki se jim bo na kongresu nudila najlepša prilika, da navežejo z našimi izvoznikarji osebne stike ter se medsebojno dogovorijo o najprimernejših načinih našega izvoza. Kongres bo nedvomno izrednega pomena za razvoj našega sadjarstva, pa tudi Maribor bo imel od njega koristi v tujskoprometnem oziru.

⊙ **Pojasnilo**. Gospod stolni kapelnik Janez E. Gašparič nas naproša za objavo, da ni on pisee poročil o koncertih v Mariboru, ki izhajajo v »Slovenec« pod znakom J. G.

⊙ **Plinski napad** z gasilsko vajo cele župe Maribor-levi breg se bo vršil 8. julija v Mariboru. Zupa je zelo dobro organizirana, šteje 17 čet s 530 izvežbanimi gasilci in zadnje čase vidno napreduje. Obenem se bo istega dne izvršil pregled župnih čet po mestnem poveljniku generalu Hadžiču.

⊙ **Toča...** Med hudim nalivom včeraj dopoldne se je vsula na Maribor tudi toča, ki pa je bila k sreči drobna ter je padala

Šahovski turnir

V ponedeljek je bila v devetem kolu odigrana partija C. Vidmar—Langer že popolnoma in je bila prekinjena v remis-poziciji. Zvečer je bila prva končana partija Kranje—Furlani, katero je Kranje izgubil. Brez večjih težav je dobil Gabrovšek točko proti Tavčarju, ki je igral slabo. Važna je bila partija med Preinfalkom in Sorlijem, katero je Sorli izgubil, ker je preveč forsiral zmago in neokretno žrtvoval figuro. Partija Marek—Cibie je bila prekinjena in bo najbrže remis. Dobro je igral M. Vidmar proti Sikošku in ima v prekinjeni poziciji lepe izgleda na zmago. Prekinjeno partijo Furlani—Preinfalk je Furlani dobil in vodi sedaj s sedmimi točkami. Sledje mu: Sorli pet in pol (1), M. Vidmar 5 (2), Sikošek 5 (1), Cibie 4 in pol (1), Gabrovšek in Preinfalk 4 in pol, Longer 4 (1), C. Vidmar 3 in pol (1), Marek 3 (1), Tavčar 2 in Kranje 1 in pol. Deveto kolo se je vršilo včeraj, danes in jutri se bodo pa igrale prekinjene partije.

Tel. 31-62 KINO KODELJEVO Tel. 31-62

Danes ob pol 9 dva sporeda:
BEG PRED PRETEKLOSTJO (Silvija Signey) in
LASKA Z RIO GRANDE

O regulaciji ljubljanskih ulic

Emonska cesta in Ilirska ulica.

Pod tem naslovom sem bral v Vašem cenjenem listu dne 24. in 26. aprila t. l. v dveh noticah, kjer obravnava neznani pisee regulacijo Emonske ceste in Ilirske ulice, obenem pa hoče dokazati, katera cesta je bolj ali manj potrebna. K temu si dovoljujem podati sledeče pojasnilo:

Mestna občina nima rezerviranih okrog 400 tisoč Din za regulacijo Emonske ceste, pač pa je ta znesek pripravljen za regulacijo vseh cest, v kolikor pridejo za leto 1934. v poštev, med katerimi pa je prva imenovana Ilirska ulica.

Pri mestni upravi jaz nisem nikdar predlagal, naj se denar, pripravljen za regulacijo Emonske ceste, uporabi za regulacijo Ilirske ulice ter nisem do objave gornjih notic prisostvoval še nobeni seji, kjer bi se sploh razpravljalo o Emonski cesti. Zato tudi nisem mogel imeti nikdar ničesar proti, niti za regulacijo Emonske ceste.

Priznavam potrebo regulacije Emonske ceste, toda zavračam pa trditve, da Ilirska ulica ni potrebna otvoritve, ter si dovoljujem pripomniti sledeče:

Ilirska ulica je predvidena za otvoritev, kakor mi je znano, že okrog 30 let. Nima niti voznega izhoda proti mestu in moraš kreniti najprvo proti Vodmatu, ako hočeš v mesto. Mestna občina si je že pred večimi leti prisvojila v regulacijske svrhe Ilirske ulice staro hišo na Vidovdanski cesti. Obstojeca steza, imenovana Ilirska ulica, ni niti lokalična, da bi bil možen skromen lokalni promet; stanovalec se pritožuje nad kolesarji, ker niso pred njimi varni. Pisea člankov vabim, da naj si to stezo ogleda ob slabem vremenu, posebno pozimi, ko je plundra do kolen in je skoro nemogoče prehod.

V zadnjih letih sta bili zgrajeni v Ilirski ulici dve dvonadstropni hiši, računajoč po prejetih informacijah, da bo ta ulica v najkrajšem času otvorjena. Znano mi je tudi, da čaka še par interesov tukajšnjih parcel na otvoritev Ilirske ulice, ki jo hočejo, kakor hitro bo ulica odprta, takoj graditi. V sedanjem slučaju bi bili brez dostopa do svojih hiš. Obenem z otvoritvijo Ilirske ulice bi se mnogo razbremenila Sv. Petra cesta, ki je prav gotovo bolj preobremenjena in bolj nevarna kakor Emonska cesta. Piseu iz Ilirske ulice, stanujočemu najbrže na Emonski cesti, pa moram povedati, da se je pri kalkulaciji za Ilirsko ulico z zneskom 3 milijone Din močno zmotil in bomo zelo zadovoljni, ako bo občina votirala za Ilirsko ulico 600 tisoč Din,

Kulturni obzornik

Ljubljanska drama: Mojster Anton Hit

Preteklo sredo nam je naša drama s precejšnjim uspehom uprizorila novo delo, tridejansko igro H. H. Ortnerja: »Mojster Anton Hit«. Dejanj pravzaprav to delo ne pozna, ker ni zgrajeno kot drama na osnovi prostorne in duhovne koncentracije; bolj značilne so zanj same slike, ki nam prikazujejo deset zaporednih razvojnih stopinj v usodi čevljarja Antona Hita, njegovo ženitev z mojstrinjo-vdovo, ljubezensko znanje z Ano, fotografovo pomočnico, njun sklep, da ženo zastropita, težo greha, ki preganja Antona kljub temu, da je bil njegov greh storjen samo v mislih, zakaj žena je sama napravila njegovi sreči, in končno pot pokore. Oba, Anton in Ana, iščeta očistitve v posvetni pravici in se z velikim upanjem radostita tistega dne, ko bota zaživela novo življenje, tisto, ki ga jima je pripravil otrok, ki ga pričakuje Ana. To je samo osrednje dejanje, zakaj na odru vidimo široko zajeto vaško življenje z raznimi dogodki, veselimi in žalostnimi, kjer se v naličnem zunanosti povsod kaže prava človeka podoba. Tako imamo ničemurnega direktorja, amseno skrbnega gasilskega poveljnika, njegovo življenja ženo gospo, gasilce, učitelja, fotografa, gostilničarja, grobarja, orožnike itd. Smrt, poroka in veselice, kjer se vsa vaška družba kaže v čim popolnejši podobi, bridko resnični in zlagano smešni, so glavni dogodki v igri; vez teh dogodkov je čevljar Hit, prav za prav preko njegove usode se ta vaška celota razkriva in premika.

Ljudje Ortnerjeve drame nam prikazujejo namik ali alpski svet; v njem vidimo ostro krizanje nagona in sentimentalnosti; vidimo prelome v urejenem življenju, ki se sicer tako rado kaže v po-

svetni in cerkveni slovanosti. Iz takega močnega alpskega čuvstva so mogle vzrasti zgnetene naturalistične Schönherrijeve tragedije in njihovo popolno nasprotje poetične moderne legende Maksa Mella. Dejal bi, da je Ortner zgrabil življenje nekako v sredi: v podobi naturalistične parodične ljudske igre z nekaterimi prav sodobnimi znaki avstrijskega podezelskega življenja, zlasti v nasprotju med kmečjo in delavsko politično usmerjenostjo, obenem pa nam je preko tega zarezal osebno dramo čevljarjeve vdove, njenega drugega moža Antona in neugnane Ane, ki ji je mesto dalo pogon in zlasti neovirane pravice do zaslanjene sreče. Ortner sicer ni močan dramatik, vendar pa je njegov način, ki nam v preprosti, naturalistično odprti in dramatično poglavljeni epiki odkriva slučajnosti in nujnosti življenja, dovolj prijeten; tu pa tam nam v drobni potezi razodene, da je res umetnik. Težko pa se sprijaznimo z rešitvijo vprašanja. Spor, ki je nastal v Antonu ob mladi, strastni Ani, se sam reši z ženino smrtjo; od tedaj začneta govoriti vasi; dobri in naravno pošteni mož čuti od dne do dne, da je grešnik, zločinec v svojem srcu in pred Bogom. Njegove duševne bolečine ga zlomijo tudi na zunaj in sam se obtoži pred gospo. Kako je mogoče upati na srečni mir, in na srečo z žensko, ki je kriva njegovega greha in mislih in ki mu je greh naravnost ukazala, ako oba prejmeta kazen, ki jo jima naloži posvetna pravica. Zakon vesti utolažila e pisanim zakonom. Vsi spori v življenju in tudi v umetnosti slone na nesoglasju med pisano in živo postavo; verjetno je samo, da posvetni zakon ne zadovolji naravne postave, nikoli pa ne more formalna pravica zbrisati grehov, ki jih občuti človek pred svojim notranjim sodnikom. Tu dela Ortner etični račun, v katerem skoraj bolj odloča domislica kot resnica. Nasprotno, ljudje sicer čutijo potrebo, da bi se očistili pred svetno oblastjo, iz strahu pred njo ali iz lastne bolečine, ne mislijo pa šele preko te pravice priti do sreče. Konec nam res kaže beg iz okolice, v kateri Anton in

Ana ne moreta več živeti, spoznamo njuno usodno vez za vse življenje, toda ob jasnini nad njima leži na naši duši oblak.

Precej dolgo in raztegnjeno delo je uspešno izoblikoval g. O. Sest. Večji prizori so lehkotni in živahni, postavljeni v rahel smeh, kjer pozabimo tudi odrske nedostatke; bolj pa nas zanima resna, dramatično globja mesta. Tako je zlasti I. slika izdelana z močnim občutjem smrti in bogata ostrih preokretov. Ob dvojnosti elementov v igri, bi bilo treba omeniti, da se čuti v režiji tudi dvojnost izraza, ki ni popolnoma upravičena: eden je parodiistično komičen, drugi je ekspresivno tragičen, v katerega prehaja zlasti Antonova in Anina igra; izraz iste igre mora vendarle biti enoten. Čevljarja Antona igra s preprosto zunanjo podobo in res globokim dojmom g. Kralj. Prebujenja njegove narave nakazuje komaj vidno igro, dokler se ne zlomi v spozabo; najmočnejši so prvi trenutki prebujajoče se strasti, zlasti na pogrebščini. Ana podčrta ga. M. Danilova z močnim temperamentom; v njeni navidez temni naravi deluje vpliv masta, sodobnim lažnim iskanjem sreče preko zločina; tako si je mogoče vsaj deloma razložiti njeno krotkost in vdanost na koncu, ko spozna, da je mati; ostane pa zanj skoraj isti račun kakor za Antona, kljub temu, da je ženska vsaj začasno zmogla hitrejši in presenetljivejši sprememb kakor moški. Najgloblje zastavljena je podoba postarše čevljarice, ki jo ga. Marija Vera podaja z globokim, vase zaprtim trpljenjem in bridko dobroto; naturalistično zajeta tragika je tu dosegla skoraj idealne poteze. Ob nji stopi podoba matere, ki jo je v kratkih prizorih mojstrsko pokazala ga. P. Juvanova. Cesarjevi direktor je lepo in enotno izdelan tip; nevsiljiv je do resničnosti, tako izreven v občutju, da se le redko čuti zavesten poudarek v komičnosti; izrazil, nekoliko teatralična te ga. Med vdovo kot njegova žena. G. Lipah je svojega grobarja, bivšega poštarja obložil s karakterno slikovitostjo, v kateri se pretkanost in zloba križata s človeško slabo-

bstjo; podoba ima kljub okroglosti na nekaterih mestih robove, ki kažejo sledove študije; ko izginejo, bo podoba nad vse sočna. Odlična je orožniška dvojica gg. Gregorina in Jermana, zlasti v 8. sliki. Vrata izrazitih vsakdanje resničnih, bodisi odroki komičnih podob in epizod so nam podali še g. Sanein, g. Plut, ga. V. Juvanova, g. Železnik, g. Danž, g. Jan, g. Potokar, g. Bratina, g. Dre-novec in gđc. Rakarjeva.

Prevod je v zelo naravnem, sočnem jeziku podal dr. M. Smalec; ne oigba se niti prav vsakdanjega govora, da se glasi v ritmu in tonu resnično. Pri tako skrbnem čutu za izraz življenja vstaja še eno, važno vprašanje: čemu prenašamo docela svojstven, lahko rečemo tuji izraz življenja v naše domače okolje? Tako zvano prirejanje je vedno tvegana stvar. Isti dogodek, isti življenjski spor se izživi v drugi zemlji drugače, čeprav morda samo za spoznanje drugače; tudi nemški alpski svet se ne da tako korenito presaditi na naša tla, da ne bi motile besede kakor Ljubljana, Zagreb itd. V kolikor nas stvar resnično zanima je itak občečloveška; delo si samo ustvarja svoje okolje in ne potrebuje ničesar več kakor svojega pravega jezika. Zato tako domačje vedno moti.

Drobne. V Varšavi je začel izhajati novi literarni list mesečnik z naslovom »Nowa kniazka« (Nova knjiga). — V Denveru (USA) se bo esal te dni prvi kongres za katoliško literaturo v Ameriki. Na zborovanju bo zlasti poudarjena potreba po renesansi katoliške kulture našega časa, zlasti v literaturi in filozofiji. — Literarna nagrada po smrti. Te dni je bila podeljena literarna nagrada (10.000 frankov) Balzacu, dasiravno je poteklo že 84 let po njegovi smrti. Denar se bo porabil za Balsacovo hišo. Med književniki je nastal radi tega razumljiv odpor. Pravijo, da literarne nagrade niso vendar zato tu, da bi se podeljevale že davno priznanim pisateljem, marveč zato, da podpro živeče umetnike v njihovem težkem položaju.

Ogenj v Borovnici pred sodniki

Ljubljana, 8. maja.

Mali kazenski senat je danes izrekel precej milo sodbo zaradi požiga, za katerega določa kazenski zakon najvišjo kazen do 10 let. Državni tožilec je obtožil 24-letno Ano Petričevno, posestnikovo hčer na Ohonci pri Borovnici in njeno sestro, 31 letno Marijo omož. Strnšek, da sta v noči 7. novembra lani podtaknili ogenj v stanovanjski baraki svoje matere Frančiške Petričeve. Požar je barako do tal upepelil. Uničih sta imetje z namenom, da bi dohiti od dveh ljubljanskih zavarovalnic skupaj 40.000 Din, kajti zavarovana je bila baraka in vse pohištvo pri vsaki zavarovalnici za 20.000 Din. Obtoženki sta najprej pred borovniškimi orožniki priznali, da sta podtaknili požar tako, da je prva obtoženka sporazumno z drugo vrgla vžigalico skozi spraujo na pod, kjer se je potem vnela stolja. Baraka je stala na tujem svetu in bi jo morali Petričevi letos jeseni podreti.

Prva obtoženka je zanimala, da bi bila ona požigalka. Okoli polnoči se je zbudila in smrdelo je po dimu, nekaj se je svetilo. Zatrjevala je sodnikom: »Nisem najprej vedela, ali se sveti od meseca ali od ognja.« Predsednik: »Saj mesec ne smrdi!« Obtoženka: »Poklicala sem sestro: Gor!« Rešili so nekaj malenkosti in otroke. Predsednik: »Orožnikom ste priznali!« Obtoženka: »Po-

polnoma nič ne vem. Sem bila zmešana.« Obtoženka je zatrjevala, da so jo orožniki pretirali prijeti. Predsednik: »Samo z besedami!« Obtoženka: »To je dosti za mene!« Predsednik: »Pravite, da je zgorelo tudi nekaj denarja. Koliko?« Obtoženka: »Okoli 1700 Din.«

Druga obtoženka se je podobno zagovarjala, zanikala udeležbo pri požigu in skušala pojasniti, da je moral barako zažgati kak neznanec.

Priča posestnik France Svigelj iz Borovnice, ki je bil poklican na orožniško postajo za pričo s svojim sinom, je omenil: »Priznali sta. Vprašani sta bili: Zakaj ste zažgali? Odgovor je bil: Iz revščine. Saj tudi drugod požigajo!« Poveljnik orožniške postaje, narednik Anton Grebenc je opisal, kako je v pričo Sviglja in njegovega sina ter drugih orožnikov zasliševal obe osumljenki, ki sta naposled priznali. Vzrok je bila revščina. Bili sta obsojeni.

Ana Petričeva na 5 mesecev, a sestra na 3 mesece strogega zapor. Ko ju je predsednik po sodbi vprašal, ali sta zadovoljni, sta odvrnili: »Ne!« Zanimivo je, da je državni tožilec dr. J. Felaher povdarjal v svojem govoru: »85% požigov je podtaknjenih od lastnikov, čeprav vedno govorijo o zločin-skih požigalcih.« Državni tožilec si je pridržal pravico do pritožbe. Senatu je predsedoval s. o. s. g. Jos. Gorecan.

Zahvala

Upravništvu »Slovenca«

Ljubljana

Najiskreneje se zahvaljujem za izkazano dobroto, da ste mi blagovolili rakazati podporo o priliki smrtne nezgode mojega moža, ter me rešili iz obupnega stanja. Večno Vam bom hvaležna ter bom vedno in povsod priporočala naše katoliško časopisje, zlasti pa »Slovenca«.

Zahvaljujem se Vam najudaneje in Bog naj Vam povrne to dobroto!

Z vdanim spoštovanjem

Terezija Repinc l. r.

Jesenice, 27. aprila 1934.

Koledar

Sreda, 9. maja: Gregorij Nočijan, škof, cerkveni učitelj.

Novi grobovi

† V šmarinem pod šmarno goro so preteklo nedeljo pokopali mizarja gosp. Šeska Franceta. Veliko let je sodeloval pri tukajšnji hranilnici in posojilnici kot odbornik. Mnogo časa je žrtvoval tudi pri prostevnem društvu. Bil je vrl krščanski mož in skrben oče petih sinov in ene hčere, ki jih je vse vzgojil v krščanskem duhu. Naj mu sveti večna luč! Žalostim naše iskreno so-žalje!

Osebnosti

= Srebrna poroka. V prijaznih Studenih pri Poljčanah sta obhajala posestnik Vinko Kolenc in njegova žena Marija 25letnico poroke. Še na mnoga leta!

Ostale vesti

— Polovična, odnosno četrtinska vožnja za prvi jugoslovanski protituberkulozni kongres dovoljena. Ministrstvo za promet je dovolilo vsem udeležencem I. jugoslovanskega protituberkuloznega kongresa polovično vožnjo, državnim nameščencem z modro legitimacijo pa četrtinsko vožnjo. Vsak udeleženec kupi pri odhodu v Ljubljano celo vozno karto (državni uradniški polovično) in se vozi pri vrnitvi brezplačno. Pri nakupu vozne karte mora predložiti železniški blagajni legitimacijo kongresne pisare radi žigosanja. Na tej legitimaciji potrdi tudi kongresna pisarna udeležbo na kongresu. Vabimo na kongres vso javnost, prosimo, da se udeležijo kongresa tudi socialno-politični delavci, dobrodelna in humanitarna društva in vsi, ki se zanimajo za prečja vprašanja pobijanja tuberkuloze. Vse informacije radi kongresa se dobe v Kongresni pisarni, Miklošičeva cesta št. 20, I. nadst.

— Spominska proslava v vojski padlih vojakov bo v Skocijani pri Mokronogu na Vnebohod. Ob 9. sv. maša in govor bivšega vojnega kurata g. Bonača, nato molitve za padle vojaške. Zdrženi moški pevski zbori iz Skocijana, Buče, Šmarjete in Bele cerkve zapoje »Oj, Doberdobe«. — Po proslavi bo zborovanje bojevnikov. Vsa proslava se vrši na trgu pod cerkvijo, sodeluje godba gasilnega društva in Gmuljah.

— Romanje Slovencev k Mariji Bistriški in izlet v Zagreb 2. in 3. junija 1934. Dne 2. junija bo vozilo 5 posebnih vlakov romarje iz mariborske škofije k Mariji Bistriški. Vozne cene za vlake so: iz Dol. Lendave 40 Din, iz Ptuja 45 Din, iz Ljutomer 45 Din, iz Trbovelj in Celja 40 Din. Vlak iz Dol. Lendave bo imel postank na vseh postajah od Dol. Lendave do Varaždana. Iz Ljutomer do Ormoža. Iz Ptuja do Čakovca. Iz Celja preko Grobelna do Rog. Slatine. Iz Trbovelj čez Zidani most do Brežice. Legitimacije za znano vožnjo se naročajo Celje, Poštni predal 106. Do 27. maja se bodo sprejemale prigravitve. Vlaki bodo vozili le, ako se prijavi 300 izletnikov. 3. junija ei bomo odšli v Zagreb, muzej, narodne noše, Maksimirogoji in druge zanimivosti. Imeli bomo posebne pobožnosti v zagrebških cerkvah. S seboj bomo imeli tri godbe.

— Vlom pri belem dnevu. V Šmartnem pod šmarno goro je neznan zlikovec podnevi, ko so bili vsi domači z doma pri delu, vlomil v hišo Frančiške Dermastja. Odnesele je vso zlatnino in srebrnino ter nekaj denarja. Prav bi bilo, če bi občina znižala takso na pse-čuvaje, ker ob velikem delu na polju edino ti varujejo domove. Obči-

Jutri k Sv. Duhu!

Naš najmlajši smučarski klub je sklenil zgraditi še letos pri Sv. Duhu nad Višnjo goro smučarski dom, ki bo prvi na Dolenjskem in tako praktično zgrajen, da se bodo smučarji v njem res dobro počutili. Pa ne samo množice smučarjev po zimi, temveč tudi izletniki bodo radi hodili spomladi, poleti in v jeseni tja gori k romantični cerkvi, kjer je poštvalni vodja naših stavbenikov g. Ivan Bricej, ki je preskrbel klubu tudi brezplačen načrt za dom, že zakoličil stavbišče in določil stavbno črto. In s kolikim veseljem so domačini pozdravili vest, da tudi Dolenjska na svojega odpira vrata smučarjem in izletnikom.

Klub pa rabi za doseg plemenitega cilja denarna sredstva in si mora pomagati na vse načine, da jih zbere. Jutri bo imel klub v Zavrtcah pod Sv. Duhom prvo prireditev, na katero vabi vse svoje prijatelje in sploh vse, ki bi radi videli, kje bo stal dolenjski dom. Ob 10 dopoldne bo maša v cerkvi Sv. Duha, potem pa prijetna domača zabava na vrtu klubovega poslovalja Ivana Zupančiča v Zavrtcah.

— Pri boleznih srca in poapnenju žil, nagnjenju h krvavenju v možganih ter napadom mrtvouda — zagotavlja naravna »Franz-Josef«-grenčica lahno odvajanje brez napora. Znanstvena opazovanja na klinikah za bolezni krvnih žilic so dognala, da »Franz-Josef«-voda posebno starejšim ljudem zelo dobro služi

— Razpis zdravniškega mesta. Kr. banska uprava dravske banovine razpisuje mesto zdravniškega banovinskega uradniškega pripravnika po § 15. odstavku 3. zakona o uradniških pri banovinskih bolnicah v Murski Soboti. Prosilci morajo imeti pogoje po § 3. zakona o uradniških in § 20. zakona o bolnišnicah. Prošnje se naj vložijo pri kr. banski upravi dravske banovine v Ljubljani do 15. maja 1934.

— Razpisana mesta dimnikarskih mojstrov. V vrdarski banovini je razpisanih 17 praznih dimnikarskih obkoljev (rajonov) za popolnitev, in sicer v mestu Skopje dve, v Bitolju dve in v Leskovcu dve, po eno mesto pa v Velestu, Tetovu, Pristini, Kumanovu, Skoplju (za okolico), Prilepu, Stipu, Ohridu, Strumici, Vranju in Prizrenu. Prošnje je vložiti na kr. bansko upravo v Skoplju. Prosilci morajo imeti splošne pogoje po obrtnem zakonu za izvrševanje obrti in opravljen mojstrski izpit iz dimnikarske obrti. Pojasnila daje Združenje dimnikarjev za dravske banovine v Ljubljani.

— Pri boleznih srca in poapnenju žil, nagnjenosti h krvavitvam in napadih kapi zagotavlja »Franz-Josef«-grenčica lahno izpraznjenje črevesa brez vsakega napora

— »Zbori«. Revija nove zborovske glasbe, ureja Zorko Prelovec, izdaja pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« letnik 1934 (X. št. 2). Vsebuje glasbenega dela D. Bučar »Trije bratci mladinski zbor, D. Bučar »Kurent« mešani zbor, Vsebuje književnega dela V. Boje »Slavec v 30. letih, Adamič »Cetrti stavek Beethovne IX. simfonije«. Iz naših organizacij in društev. Koncerti. Novosti. Razno. Iz uredništva in upravnništva. Uprava »Zborov« ponovno lepo prosi naj se naročniki zavedajo dolžnosti do svojega lista in naj čimprej nakažejo naročnino za leto 1934.

— Pri nagnjenju k maščobi, protinu, sladkosti, izboljšuje naravna »Franz-Josef«-grenčica delovanje želodca in črevesa in tramo pospeši prebavo

Kamnik

Smrtna žetev. V ponedeljek so prepeljali iz Ljubljane v Kamnik nenadno umrle delavke Ivanko Šuštarjevo iz Mekinj, Slavo Pircevo, Frančiško Hribarjevo in Marijo Lavtizarjevo roj. Rostan iz Kamnika. Položili so jih doma na mrtvaške odre, katere so sorodniki in prijatelji obsuli s cvetjem. Na prebivalstvo je napravila njihova smrt nenavadno globok vtis in z iskrenim sočustvovanjem hodijo kropiti krste cele množice ljudi iz bližnje in daljne okolice. Pogreb vseh štirih delavk bo istočasno. Pokoj njihovim dušam, hudo prizadetim žalostim naše iskreno sožalje!

Ptuj

Presenečeni gost. 40 letni mesarski pomočnik Franc Ver je mirno sedel v neki gostilni na Ptujski gori. Nenadoma pa pridri v lokal gruča pijanih fantov in začne z noži obdelovati začudenega gosta, ne da bi vedel za vzrok napada. Nesrečen se je zadel od neštevilnih vbojiljev zgrudil in obeležal v mlaki krvi. Pozvali so ptujске reševalce, ki so ranjenca prepeljali v ptujsko bolnišnico. Njegovo stanje je zelo resno in je nevarnost, da smrtno-nevarnim poškodbam podleže.

Gasilsko slavlje je bilo v nedeljo 6. t. m. v Gorischni ob 5 letnici obstoja tamkajšnjega gasilskega društva. Istočasno so blagoslovili novo društveno zastavo. Tega lepega slavlja se je udeležila ogromna množica ljudstva, ki je pripomogla s skromnimi prispevki do krasne društvene zastave.

1 Kino Kodetjovo. Nočjo ob 20.30 dva sporeda: »Laska z Rio Grande« in »Beg pred preteklostjo«. Jutri ob 20.30 dva sporeda.

1 Trnovski oder v Ljubljani vprizori na praznik 10. maja na odru Zdravstvenega doma v Karunovi 14 ob 20 veseloigro »Roksi«. Vstopnice v predprodaji jutri od 10 do 11 v društveni pisarni.

1 Nočno službo imata lekarni: dr. Piccoli, Dunajska cesta 6, in mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9.

Maribor

m Mornarska selcija Jadranske straže v Mariboru vabi svoje člane, člane Jadranske straže in njih svojece, kakor vse ljubitelje našega morja na prijateljski večer, ki bo 12. maja ob 20 na vrtu Gambrinove dvorane. Vstop prost.

m Akademski kongregacija. Drevi ob 20 redni sestanek v kapeli pri oo. frančiškanih.

m Vse dijakne mariborske kongregacije v Mariboru imajo danes, na predvečer Vnebohoda, ob 18 v Alojzjevi cerkvi običajno mesečno pobožnost.

m Občni zbor Kmetijske družnice za Maribor in okolico bo 13. maja ob 17 na tukajšnji Vinarski in sadlarski šoli.

Drugi kraji

Kranj. Po svečanostih ob blagoslovitvi gasilske avtomobilske lastve bodo jutri po 16 v Narodnem domu pripravljena raznovrstna okrepila. Vasko bo prav gotovo obiskal »pokušnje niva«, novost pivovarne »Union«, ki bo v posebnem paviljonu nudila: bok, ležak in dvojno mareno pivo. Da bo pokušnja najboljših kvalitet vsakomur omogočena, bodo cene znižane na 4 din za vrček.

Šoštanj. Mladinski koncert. V četrtek, na praznik, priredi šoštanjski mladinski zbor koncert. Pridite!

Od glave
do pete
brez bolečin!

ZIVCE IN MIŠICE
VARIJE VAM OD
UTRUJENOSTI
NOVA

PALMA

GUMIJASTA PETA

JUGOSL. IZDELEK.

DOBI SE PRI VSAKEM ČEVLAJSKEM MOJSTRU.

Celje

»Poročil se je v Petrovčah g. Tlaker Ivan, gostilničar, posestnik in kovač na Teharjih, z gđc. Marico Zužej, hčerko veleposestnika v Arji vasi. Cestitamo!

»Dva smrtna slučaja med prevozom v bolnišnico. V ponedeljek jutraj je med prevozom s savinjskim vlakom v celjsko bolnišnico umrl med Petrovčami in Celjem Hriberšek Mihael, brezposelni delavec, stanujoč nazadnje v Skorneti pri Šmarnem ob Paki in pristojen v Topolšico pri Šoštanju. Hriberšek si je v nedeljo zvečer močno prerezal žile na levi roki med zapetjem in laktom. Drugo jutro ga je spremljal v celjsko bolnišnico občinski sluga g. Plaskan Anton iz Šmarnega ob Paki. Ko je prišel vlak na postajo, je že čakal Hriberška avtomobil rešilne postaje, ki ga pa ni peljal v bolnišnico, ker je med potjo umrl. Zato so ga prepeljali v mrtvašnico okolice pokopališča. — Drugi slučaj se je pripetil v ponedeljek popoldne na Koratjevem avtobusu na poti iz Vranskega proti Celju. Na Vranskem se je mudil v ponedeljek Franc Pavič, 39 letni krošnjar iz Jurmana pri Slatini. Pavič, ki je bolehal na tuberkulozi, je bil na Vranskem pri zdravniku, ki mu je dal tudi injekcijo in ga napolnil v celjsko bolnišnico. Med potjo z avtobusom proti Celju mu je postalo slabo, a še preden je došel avtobus v Celje, je Pavič umrl. 8 mesecev, lči narednika, N. v. m. p.

»Izguba zlatnine. Dne 3. t. m. okrog pol 1 popoldne je bila izgubljena od gimnazije do Krekovega trga zlata moška veržica, vredna 400 Din. — 4. maja je bil izgubljen v dopoldanskih urah v mestnem parku zlat privesek od moške zlate veržice v obliki sv. Jurja na konju, vreden 250 Din.

»Tatvina in izguba denarja. Nekemu gospodu na Mariborski cesti je neznanec odnesel iz nezaklenjene sobe med spanjem listnico, v kateri je bil bankovec za 1000 Din. — Dne 5. t. m. okrog 8 zjutraj je izgubil neki mesarski vajenec črno usnjeno denarnico s srednjo vsoto denarja. — Dne 7. t. m. je bila v dopoldanskih urah od Vodnikovce ulice do Kapucinskega mostu izgubljena črna usnjena denarnica s srednjo vsoto denarja, vizitkami in legitimacijami.

Zagorje

»Jutrov« poročevalec je nastel na bojevniskem zborovanju okoli 80 ljudi. Res ubogi na duhu, ki to verujejo. Tako dobro obiskane zborovanja v Zagorju zadnja leta sploh ni bilo. Čudimo se le, da se klub »Jutrov« poročanju »Jutrovi« bralci zanimajo za bojevnisko organizacijo in vanjo vstopajo.

Izredni občni zbor Električne zadruge v Zagorju ob Savi je določen za 10. junija. Do takrat deluje stari odbor.

Število delovnih dni za majnik v rudniku še ni določeno.

Kočevje

Dijaški koncert. V sredo, dne 3. majnika, so nam dijaki tukajšnje gimnazije priredili koncert jugoslovanskih narodnih pesmi. Dvorana hotela Trst je napolnila domala vsa slovenska inteligenca iz vseh krogov. Bila je to prireditev, ki smo je bili zares veseli: naj nam je pokazala ono, kar je dragocena vrednota našega ljudstva, njegovo pesem. — Prvi ciklus »Iz južnih krajev« je obsegal izbor srbohrvatskih pesmi. Posrečeno so bile izbrane prav one, ki so značajo naše slovenske narodne pesmi najbližje. Drugi ciklus »Na vis« nam je prikazal pesem, ki jo pojo naša dekleta in fantje na visih (Venček na glavi, Je pa davi slan'ca pala). V tretjem ciklu »Domovini« pa so nam zapeli nekaj najbolj znanih rodoljubnih pesmi, med njimi mogočno zapeto »Od Urala do Triglav«, pa tudi one domotožno mehke: Bodi zdrava, domovina (bariton s prijetnim glasom v skoro vseh legah) in za zaključek: Oj, hišica očetova (premalo občuteno). — Vse petje je spremljal orkester, za katerega je posamezne točke priredil in jih za zbor harmoniziral učitelj petja na gimn., g. Kunatara Vilko, mestni organist, ki je orkester prav dobro naštel in zbor lepo pripravljal, za kar mu je bil poklonjen v priznanje šepet evellie. Med izvajanjem je podal prof. Stražar kratek uvod v vsebino in strukturo naše narodne pesmi. Če je bilo pri kaki točki morda manj sigurnosti ali finese, nič zato; veselimo bili, da smo enkrat čuli našo slovensko pesem v vsej njeni neizčrpnosti in nedosežni milini. Le prehitro je minul ta večer naše mladine, poslušali bi še in še. Spet smo vzljubili svoj jezik in znova se je okrepil naš narodni ponos.

Dobova

Društvo Rdečega križa v Dobovi priredi v četrtek na praznik dne 10. maja in nedeljo dne 13. maja vsakrati ob 3 popoldne na lastnem gledališkem odru v dvorani g. Kramerja nasproti kolodvoru veseloigro »Pri belem konjčku«. Tem igram bo sledila še ta mesec materinska proslava z lepo igro »Dve materje«. Društvo ima sedaj samaritarinske tečaj. Predavanja se vrše v tukajšnji šoli. Tečaj vodi zdravnik g. dr. Černele iz Brežice. Letošnja gledališka sezona pa bodo zaključili naši mali pomladkarji s prekrasno igrice »Desetnik kraljevič«. V poletnih mesecih bo društvo razvilo svoje delo za propagandno idejo Rdečega križa izven mej naše občine.

Naznanila

Liubljana

1 Današnji mladinski koncert v Unionski dvorani. Danes nastopi v veliki Unionski dvorani mladinski zbor in orkester Glasbene šole iz Kranja. Vseh sodelujočih je 80, ki izvajajo pod vodstvom dirigenta g. Albin Fakinca izključno le Adamičeve skladbe. Najprej zapoje 5 narodnih in njegovih harmonizacij, nato izvajajo suito za šolski orkester v 10 delih, posamezne dele očeljo ljubke deklamacije. Sklepno točko pa tvorita dve najnovejši Adamičevi skladbi, ki sta bili napisani ravno za kranjski mladinski zbor in šolski orkester in sicer Bajka ter Kresnice. Popoldanski koncert, ki se začne točno ob 16, je namenjen predvsem šolski mladini. Sledi po 3 in 3 Din, stojiše po 2 Din; ob 20 pa bo izvajanje za odrasle, sediti so od 10 do 15 Din, stojiše pa po 3 Din. Predprodaja se vrši v knjižarni Glasbene Matice. Vabimo k številnemu posetu, predvsem opazujemo na oba nastopa starše, da pripeljejo mladino.

1 Akademski klub gradbenikov vabi na predavanje univ. prof. dr. inž. M. Kasala o temi: Dr. inž. Kasala metoda za proračun etažnih okvirnih konstrukcij. Predavanje bo v petek 11. maja na tehniški, soba 67, s pričetkom ob 20.

1 Ženska sekcija JS sporoča svojim članicam, da bo prihodnja redna seja izjemoma 3. sredjo v mesecu, to je 16. maja ob 17 v hotelu Bellevue.

1 Posebni vlak v Celje vozi neprekinjeno jutri v četrtek na veliki zbor Združenja borovc Jugoslavije. Vlak odhaja iz Ljubljane ob 8.35, iz Celja pa se vrača ob 16.25. Vozna cena za obe smeri znaša Din 30. Nabavite si izkaznice, katerih je še nekaj na razpolago, še danes do 18. Dobite jih proti vplačili 30 Din pri »Putnikih« v Gajevi ulici in pri Mikliču ter v pisarni Boja, Kolodvorska ulica 2.

Mar so nam spomeniki v napotje?

Občinski svet mesta Amsterdama je sklenil, da poslej ne bo več postavil v mestu spomenikov posameznim zaslužnim možem. Mesto Amsterdam je imelo že preveč zaslužnih mož. Preveč spomenikov jim je že postavilo in ti pravzaprav kvarijo lice mesta. Izredno zaslužne može bo mesto počastilo na ta način, da jim bo postavilo skupen spomenik. Ustanovljen je bil poseben odbor, ki mu je bila dana naloga, da prouči, kateri spomeniki kvarijo zunanjost mesta in kateri naj se iz tega razloga odstranijo.

Neki list je postavil raznim priznanim umetnikom in izvedencem vprašanje, ali spomeniki res kvarijo mesta in ali naj se postavljajo vsakemu možu zase ali skupno.

Spomenike ven iz mesta!

Jacobus Johannes Pieter Oud, arhitekt iz Rotterdamu,

je odgovoril takole: Promet je v mestih tako silen, da človeku ne daje več priložnosti, da bi se zbral. In zbranost je za spomenik potrebna. Zanima nas v prvi vrsti življenje in ne nepremičnine. Spomenik je v mestnem vrvežu samo ovira, z mestnim življenjem ni v nikakem razmerju in mesto pravzaprav onečašča, mesto da bi ga krasil. V notranjosti mesta ni nikakor več na mestu; redkokdaj je spomenik izraz v ljudstvu živeče ideologije. Šele tedaj bo zadovolj v sliki vsega mesta primerno važnost.

Nov rod nima smisla za spomenike

Prof. dr. Antonin Matejček, umetnostni zgodovinar v Pragi,

je dejal: Moje mnenje je, da sklep amsterdamske mestne uprave, da se v bodoče ne smejo več postavljati posamezni spomeniki zaslužnim možem, temveč samo skupni, vprašanja spomenika v mestni sliki ne poenostavlja, temveč ga nasprotno komplicira. Sedanja kriza vprašanja spomenikov je po mojem mnenju naraven učinek današnjega umetniškega gledanja in umetniškega hotenja, ki je usmerjeno na problematiko umetniške oblike in je dosledno izločilo iz področja svojih teženj to, kar je monumentalnega in reprezentativnega. Prepustimo torej postavljanje spomenikov novemu času, ki bo našel nov pojem in novo formulo monumentalnega in reprezentativnega.

Lepi spomeniki so okras mesta

Prof. Max Švabinsky, akademski slikar in rektor akademije umetnosti v Pragi,

je dejal: Javni spomeniki, ki so umetnine, so brez dvoma okras mesta, ne glede na to, ali je mesto staro ali moderno. Slabi spomeniki, ki

niso umetnine, nasprotno kvarijo sliko mesta. Bolje je, da bi jih ne bili postavili. Sklep amsterdamske mestne uprave, naj se ne postavljajo več posamezni spomeniki, ni slaba misel. Edino obstoji nevarnost, da se ne bo dala izvesti radi arhitektonskih ovir. Bodoči rod se najbrž sploh ne bo bavil z vprašanjem postavljanja spomenikov, ker vidi v njih romantično sentimentalnost.

Težko je pravilno postaviti spomenik

Dr. Karl Vogel, praški kipar,

je dejal: Brezdvomno je danes prav malo umetniških nalog, ki bi zahtevale toliko obzira, takta in odgovornosti vseh udeležencev, kakor naloga, naj se spomenik pravilno izvrši in postavi. Ali je sklep amsterdamske mestne uprave upravičen? Amsterdam sam morda kot mesto slikarske tradicije lahko pogreša spomenike. Toda Praga n. pr. bi si te šale ne mogla privoščiti. Treba je priznati, da je tudi pri nas mnogo spomenikov, ki kvarijo sliko mesta, ker so bili napačno postavljeni. Napačno pojmovana pieteta in težnja po posebnih reprezentanci so pogosto v popolnem nasprotju z umetniškimi in arhitektonskimi zahtevami mesta.

Michelangelo in Rodin bi bila tirana

Mary Duras, praška kiparica,

je dejala približno takole: Ali je 20. stoletje res nasprotno najdražjemu kar nam je dalo življenje, to je umetnosti; kajti drugače ne morem razumeti, da se mesto, ki stoji na visoki kulturni stopnji in je polno umetnosti in tradicije, loti vprašanja: Nikakih spomenikov, ali če jih ohranimo, naj bodo skupni spomeniki. Po mojem mnenju ni v 20. stoletju umetnika, ki bi se postavil proti spomeniku; kajti to bi pomenilo postaviti se posredno proti umetnosti. Po renesansi so nas vedno bolj in bolj vzgajali v individualnem. Donatello je zadnji umetnik s kolektivnim mišljenjem. Naj navedem samo Michelangela in Rodina. To so bili ljudje z močno lastno voljo. Ako bi ne bili postali umetniki, temveč vladarji, bi bili tirani. Človek pa nima nikakega časa več za razumevanje umetnosti. Edino kar rabi, je arhitektura in ta je znamenje današnjega časa. Vhod v Newyork je čudovit pogled moderne arhitekture, kip svobode je prvo in obenem zadnje mevanje umetnosti. Edino, kar rabi, je arhitektizetja iz l. 1923-24, ko sem to mesto zapustila v spoznanju, naj umetnik tam ničesar ne išče. L. 1934 ni v Evropi, deželi kulture in tradicije, nič bolje. To je nov babilonski stolp in človek je postal polž, ki leze v svojo hiško.

Časopisna reklama - najučinkovitejša

Ravnatelj avstrijskega reklamnega društva dr. Dörfler je te dni predaval v reklamnem klubu o pomenu časopisnega inserata. Ugotovil je, da je časopisna reklama najbolj učinkovita v primeri z ostalimi. Razmeroma je tudi najbolj poceni. Najlažje pridobiš kupce s časopisno reklamo. Pri tem ne igra samo vlogo višina naklade lista, temveč tudi plačilna moč bralcev.

Cez 212 let bomo vsi norci

Angleški statistik Henry Larrick je zračunal, da bo v teku treh stoletij vse človeštvo ponorelo. To ni samo gola napoved brez številke. Henry Larrick navaja za svojo trditve tele številke: L. 1859. je prišel en norec na vsakih 535 ljudi, l. 1897. je že bil na 312 ljudi en norec in l. 1932. je že vsaki 144 človek norec. Če pojde v tem ritmu dalje, bo l. 1977. vsak stoti človek norec in čez 212 let bo vsa Evropa ponorela. Hvala Bogu, da teh časov ne dočakamo!

Staviski ovekovečen

M. Eugene Jean, bivši starešina mesta Metz, je vrzel županu v neki kavarni najnovejšo psovko v obraz. Zaklical je proti njemu: »Vi, Staviski! Zupan je tožil starešino zaradi žaljenja časti in ta je bil tudi obsojen, ker se je sodišče postavilo na stališče, da je Staviski grda psovka.

★

Mož: Čudovito, če si žena razbremeni svoje srce pri meni, postanem vsaj za 1000 Din lažji.

V Porenju je vihar napravil silovito škodo na sadnem drevju. Kakor vidite na sliki, je vihar izruval krasna sadna drevesa.

★

Dober svet.

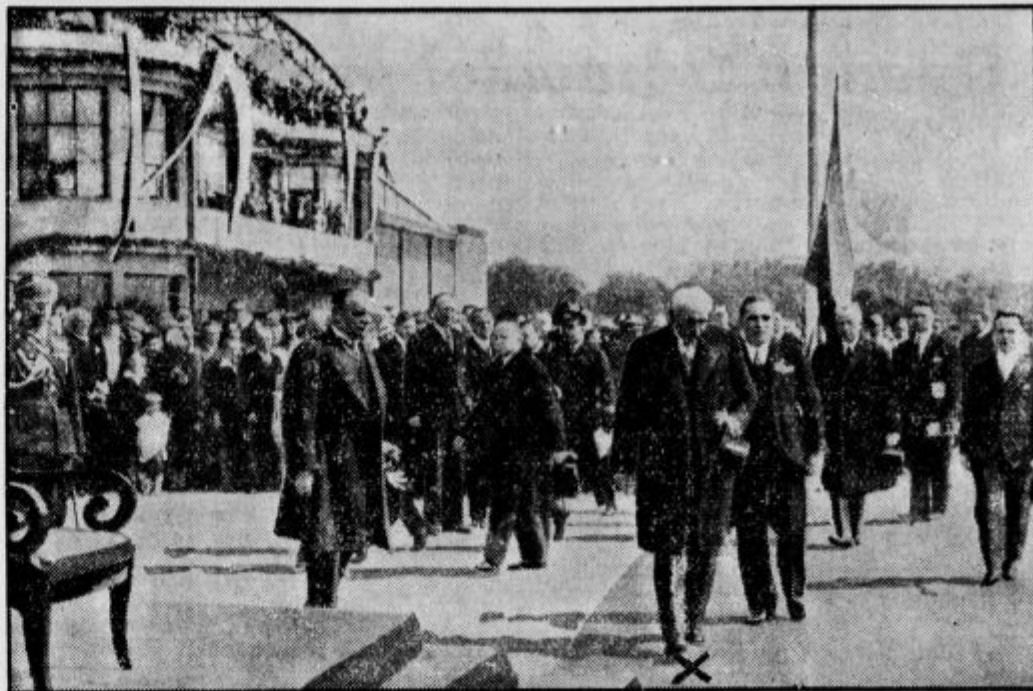
»Kaj se pa držiš tako kisló?«
»Pri dirki sem izgubil denar.«
»Prav ti je! Čemu pa dirkaš? Hodi počasi!

Novinec na pošti.

»Ali je zame kaj dospelo?«
»Poste restante?«
»Ne, katolik.«

Novi angleški poslanik v Parizu sir George Clerk (na desni) med svojim prvim obiskom pri francoskem zunanjem ministru Barthouu. George Clerk je pač tipičen predstavnik angleške rase. Monokla seveda ni pozabil.

V okolici Varšave so odprli novo letališče, ki ga smatrajo za eno najmodernejših v Evropi. Križec nam kaže predsednika republike Mościskega, ko prisostvuje otvoritvi letališča.

Tajinstveno presnavljanje v naravi

»Slovenec« *z dne 16. marca t. l., štev. 63, je prinesel prav zanimiv spis z naslovom: »Iz božjega vrta v naravi,« *v katerem vprašuje: Ali je mogoče spremeniti cvetlicam barvo? Na to odgovarja: Seveda je. Naj dam k temu zagotovilu tole potrdilo iz lastne letošnje skušnje. Že nekaj let imam na svojih oknih 6 lončkov japonskih primul, ki cveto vsa leta vedno belo. Na drugem oknu pa imam štiri lončke vrtnice — mesečark, ki cveto vse enako rdeče. Pred kakimi tremi leti pa je prišlo seme enega lončka belih primul v lonček z vrtnico. Seme je vzklilo in primula je zrastle v lončku z vrtnico. Lani se je bila primula že toliko razrastla, da je začela spomladi cveteti. Toda cveti niso bili več beli, kakor v vseh drugih lončkih, ampak rde-**

kasti. Pa smo pustili primulo še skupaj z vrtnico do letošnje spomladi. Letos pa se je bila že toliko razrastla in razširila, da smo jo morali vzeti od vrtnice in presaditi v poseben lonček. Vse korenine je imela močno razrastle in razpletene skupaj s koreninami vrtnice, da smo jo težko potegnili iz lončka. Ko je bila presajena, je pognala kmalu cvete, toda ne bele ali rdečkaste, kakor lani, ampak rdeče, ravno tako rdeče, kakor je vrtnica, s katero je skupaj rastle. Spremenila je torej barvo čisto po vrtnici. Opazili pa smo še drugi spremembi, razun spremembe barve. Ima namreč tudi liste nekoliko večje, kakor vse druge primule v petih lončkih, in tudi cveti, t. j. cvetne čaše so večje od drugih primul. I. Š.

Prizor iz najnovejših bojov za nadvlado v Arabiji. Vse kaže, da bo Ibn Saud, kralj Hedžasa, popolnoma zavladal nad Mohamedovo deželo. Na sliki vidimo vahabitske čete na vojnem pohodu.

Preden ješ svinjsko meso

V nemškem mestu Asch na Češkoslovaškem je izbruhnila nevarna bolezen. Zdravniki so ugotovili, da gre za »trihinozo«. Meščani so jedli preveč svinjsko salamo. Neka 60 letna meščanka je že umrla, neka druga gospa si je vzela življenje med strašnim napadom. Pri drugih poteka bolezen bolj milo. Mestna uprava je uvedla strožje nadzorstvo nad prodajo mesa. Nevarnosti ni, da bi se bolezen širila, čeprav se je pojavila tudi v nekaterih okoliških vaseh. Zdravniki pripominjajo, da ni priporočljivo jesti presveže svinjsko meso.

Človek mori v leopardovi koži

V mestu Stanleyu v belgijskem Kongu je sodišče obsodilo 9 črncev na smrt. Ti so včlanjeni v sekto Anoto. Nazivajo jih tudi ljudi — leopardi. Ti ljudje morijo svoje rojake na prav čuden način. Odenejo se v leopardovo kožo, na roke si nadenejo leopardove kremplje, nakar planejo kakor leopard na človeka in ga umorijo. Belgijska vlada se že več let trudi, da bi to sekto iztrebila. Toda doslej je bilo to vselej zaman. Ta umor ima tako trden izvor v starih poganskih navadah, da ga ni mogoče iztrebiti.

★

»Kaj pa je iz onih lepih čevljev postalo, ki sem vam jih pred nekaj dnevi podaril?«
»Šnops,« *vaša milost.*

2 x 2 še vedno ni 5

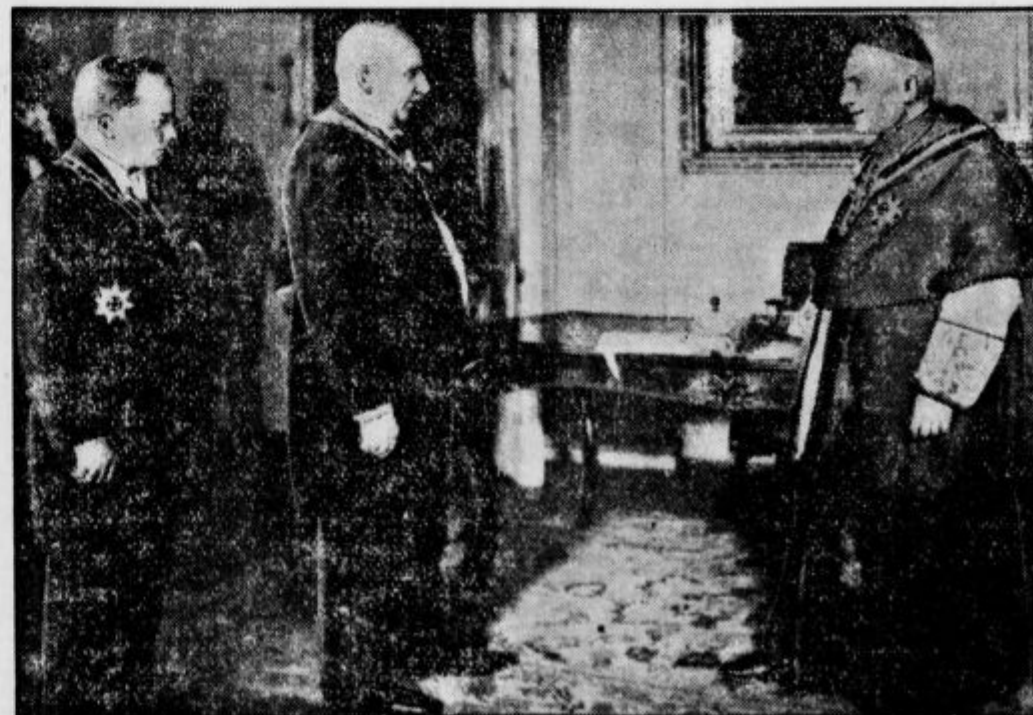
Znani hudomušni francoski pisatelj Tristan Bernard je objavil nasvete časnikaškim začetnikom, ki ne vedo, kako bi se uveljavili v tisku in se prikupili občinstvu. Glavna stvar je zanimiva snov. In življenje nudi nešteto zanimivosti. Samo kratkovidni ali leni pisatelji lahko tožijo, da nimajo dobrega gradiva. Naj le poskusijo z naslednjimi senzacijskimi uvodniki in poročili: Prezident Roosevelt ni imel nobenega vpliva na državljansko vojno v Avstriji. — Cesar Viljem nikakor ne misli kmalu obiskati Pariza. — Zadnji Stalinov govor ne vsebuje nobene besede o možnosti obnove monarhije na Ruskem. — Pariz ni v nevarnosti pred potresom itd. To je zanesljivo sredstvo za avtorje zanimivih poročil. Vsi vodilni dnevniki uveljavljajo ta način. Čim se prepriča svet, da je dvakrat dve — štiri, že prime iznajdljiv časnikar pero v roko in svetu poroča, da dvakrat dva še vedno ni pet. Občinstvo hlastno seže po posebnih izdajah listov in vneto razpravlja o poraznih novicah.

★

Bolezen

»Zeleznik, včeraj vas ni bilo v uradu, ker ste bili baje bolni? Jaz sem vas pa vendarle videl na ulici — — —

»Skoraj gotovo ste me videli, gospod šef, v trenutku, ko sem šel klicat zdravnika.«

Predsednik avstrijske zvezne države Miklas (v sredi) naznanja apostolskemu nunciju msgr. Sibilla, da je pravkar podpisal konkordat s Sv. stolico. To se je zgodilo nekaj minut po polnoči, v noči med 30. aprilom in 1. majem. V levem kotu dr. Dollfuss.

UMIVAJTE **ZOBE** KAKOR UMIVATE **ROKE!**

MILO za ZOBE

JE EKONOMIČNO, KER TRAJA MNOGO DALJE KAKOR KATERA DRUGA ZOBNA PASTA

Poizkusite!

POIZKUSNA SKATLA

3.
DIN

Gospodarstvo

Kongres jugoslovanskega trgovstva v Skoplju

Ze od lanskega leta sem se stalno dela na ustanovitvi organizacije trgovstva za vso državo. Posebno se je za to zavzela Zveza trgovskih združenj s predsednikom g. Svačičem na čelu, odlično vlogo pa je v pripravi za organizacijo igrala tudi Zveza trgovskih združenj s svojim predsednikom g. Kavčičem. Končno je v preteklem mesecu prišlo do natančnega sporazuma med vsemi organizacijami trgovstva in je bilo sklenjeno na konferenci v Zagrebu, da se osnuje Osrednje predstavništvo vseh zvez v državi s sedežem v Belgradu. Potreba po sodelovanju je bila res velika in naloga osrednje uprave bo voditi posle splošnega značaja v imenu vseh organizacij, odnosno zvez v vsej državi. Predstavništvo ne more vplivati na samostojnost posameznih zvez, ki ostanejo slejkoprej popolnoma samostojne.

V novi osrednji organizaciji so vključene tele organizacije: Zveza trgovskih združenj dravske ba-

novine v Ljubljani, Zveza trgovskih združenj v Zagrebu, Zveza trgovskih združenj v Belgradu, Zveza trgovskih združenj v Osijeku, Zveza trgovskih združenj v Splitu in Zveza v Sarajevu ter Zveza trgovskih združenj v Novem Sadu pa se šele snujejo in bodo letos gotovo že organizirane.

Prvi kongres jugoslovanskega trgovstva bo v Skoplju 12. in 13. maja. Dne 12. maja bo predkonferenca delegatov vseh zvez, dne 13. maja pa bo najprej občni zbor Zveze trgovskih združenj iz Belgrada, nato pa kongres s posameznimi referati in volitve predstavništva.

V Sloveniji je za ta kongres velik interes kljub veliki oddaljenosti Skoplja, kar kaže veliko razumevanje trgovstva za novo organizacijo. Prijavljenih je bilo okoli 90 uglednih osebnosti našega trgovstva, ki nameravajo v četrtek zvečer odpotovati skupno na jug.

Zaščita bank

Posvetovalni odbor za denarstvo je začel s pregledovanjem bank, ki so na podlagi uredb iz novembra lani zaprosile za nadaljni odlog plačil od sanacije. Nekateri člani odbora so bili tudi v Ljubljani in so pregledali položaj pri v postev prihajajočih ljubljanskih zavodih. Seveda je to delo težko in so zaenkrat na vrsti veliki zavodi, od katerih je večina odbora mnenja, da je treba za vsak zavod uvesti posebne ukrepe. Glede manjših zavodov bodo tudi potrebni še pregledi, vendar se bo pri njih dalo uveljaviti splošne ukrepe, ki bodo lahko veljali za cele skupine.

V »Politiki« piše dr. Vlad. Rosenberg, šef statistike v trgovinskem ministrstvu, da se je prijavilo za aplikacijo ukrepov po lanskim uredbah 144 zavodov, od tega jih 6 reflektira na izvenkonkurno likvidacijo, 6 na sanacijo, ostalih 132 pa na odlog plačil. Sanacija naj bi se izvršila s pretvoritvijo dela vlog v delnice in užitnice zavodov. Od vseh 144 zavodov ima bilancno vsoto nad 100 milijonov Din 10, ostalih 134 pa manj. Od teh 10 je 8 bank in 2 mestni hranilnici, 6 zavodov ima sedež v Zagrebu, 3 v Ljubljani in 1 v Pančevu. Kmetijski dolgov, za katere velja moratorij, tvorijo pri velikih zavodih z bilanco vsoto nad 1 milj. Din eno šestino vseh terjatev, pri ostalih bankah znašajo povprečno 55, pri posameznih zavodih pa ta odstotek naraste do 80 in 90%. Toda banke niso bile prizadete samo radi kmetijskih dolžnikov, ampak po trgovcih in obrtnikih, ki imajo znatne vsote terjatev pri kmetih. Dolgovi bank znašajo okoli 1 milijardo Din (pri malih zavodih pod 100 milj. bilancne vsote), od tega so 60% vlagatelji, 28 ostali upniki, večinoma denarni zavodi in 12% reeskont.

Z ozirom na določila uredb glede izvzetja vlagateljev, odnosno upnikov do 10.000 Din je omejit, da tvorijo ti vlagatelji pri hranilnih knjižicah eno šestino vseh terjatev, pri tekočih računih pa približno eno desetino.

Bilanca Drž. hip. banke

Pravkar objavljena bilanca Drž. hip. banke za 31. marec kaže tele postavke (vse v milj. Din, v oklepajih podatki za 31. januar, bilanca za 28. februar 1934 ni bila objavljena):

Aktiva: gotovina in blagajniški zapisi 235,9 (345,9), posojila: hipotekarna 2230,0 (2230,2), komunalna 620,9 (622,8), vodnih zadruham 86,1 (86,2), menicnihipotekarna 62,4 (61,55), domače menice 89,3 (90,7), lombard 95,7 (91,1), nepremičnine 164,34 (162,2), tek. račun fin. min. 332,8 (379,4), razni tek. računi 85,9 (66,55), odkupljeni efekti 93,5 (88,6), efekti fondov 62,3 (62,3), razna aktiva 133,4 (138,95).

Pasiva: samostojni fondi 184,1 (180,9), razni fondi 1260,04 (1265,7), hranilne vloge 954,5 (939,2), fondi 139,6 (139,6), založnice in obveznice v obtoku 775,65 (775,65), predjuri pri inoz. bankah 137,0 (137,0), lombard in reeskont pri Narodni banki 180,2 (183,4), posebna vloga 114,0 (114,0), tek. rač. fin. min. 52,84 (72,9), razni tekoči računi 239,96 (367,64), razna pasiva 155,5 (137,4).

Iz te bilance je razvidno, da je banka v dveh mesecih povečala svoja menicnihipotekarna in lombardna posojila, od svojih dolžnikov se nadalje prevzela njih posvetva in končno nakupila v intervencijske svrhe za 4,9 milj. Din državnih papirjev. Istčasno pa se je znatno zmanjšala njena likvidnost, kar je po našem mnenju najbolj v zvezi s postavko raznih tekočih računih, ki so se zmanjšali za 127,6 milj. Din (gotovina za 110,0 milj. Din).

Hranilne vloge pri banki nadalje narasčajo, vendar je njih dvig znašal 15,3 milj. Din. Skupno so hranilne vloge pri banki v teku letošnjega leta narasle za 84,1 milj. Din, v celem lanskem letu pa za 145,7 milj. Din.

Zvišanje glavnice. Delniška družba Vrniški granit v Belgradu predloga občnemu zboru delničarjev dne 15. maja znižanje glavnice od 7 na 3,5 milj. Din in nadalje njeno ponovno zvišanje na 7 milj. Din z izdajo prvenstvenih delnic.

Zadružništvo državnih uslužbencev

Po vojni nastalo zadružništvo državnih uslužbencev se naglo razvija. Posebno hitro je narasčalo v letih 1921—1924, nato je nastopil zastoj, od leta 1928. dalje pa se število članov, promet itd. stalno dvigajo.

Konec leta 1933. je štela Zveza nabavljajnih združenj državnih uslužbencev 187 članov, dočim jih je bilo pred letom dni šele 154. Med novimi združenji prevladujejo kreditne, katerih število je naraslo za 21, nadalje nabavljajne z 11 novimi, dve stanovanjski in ena producerska združenja. Konec leta 1933. je štela Zveza 89 nabavljajnih, 84 kreditnih, 11 stanovanjskih in 3 producerske združenja (čebelarstva). Iz pregleda članstva je razvidno, da so bile lani ustanovljene odn. sprejete v članstvo tele kreditne zadruge v Sloveniji: Kranj, Murska Sobota, Ptuj in Kočevje.

Število zadružnikov v včlanjenih združenjih je naraslo od 92.475 na 104.968, kjer so posebno narasli člani v kreditnih združenjih radi številnih novih ustanovitev. Lastna sredstva včlanjenih nabavljajnih združenj so narasla od 27,5 milj. v l. 1932.

na 30,6 milj. v letu 1933., pri kreditnih združenjih pa od 17,6 na 22,8 milj. Din. Nabavljajne zadruge so prodale lani svojim članom za 189,04 milj. Din blaga, kreditne pa so dale 59,7 milj. posojil.

Sama zveza izkazuje za pret. leto 1,4 milj. čistega dobička (1932 1,34 milj., pri mlinih pa 0,47 (0,68) milj. Din.

V Sloveniji imajo državni uslužbenci 12 nabavljajnih združenj, ki so imele konec 1932 13.178 članov, konec leta 1933. pa že 13.819. Kljub povečanju poslov pa se je pri njih zmanjšal čist dobiček od 5,7 na 1,3 milj. Din, v glavnem radi zmanjšanja čistega dobička pri obeh železniških združenjih v Ljubljani in Mariboru.

Pri kreditnih združenjih se je v Sloveniji število članov povečalo od 4030 na 5141. Čisti dobiček se je povečal od 0,21 na 0,25 milj. Din.

Brezplačne sadike

Belgrad, 8. maja. AA. Minister za gozdove in rudnike je dovolil drž. direktorjem gozdov in rudnikov in vrščim dolžnostim upravnika drž. parka v Topčideru, da smejo na podlagi določb čl. 54. točka 14 fin. zakona za leto 1934-35 iz državnih sadovnjakov deliti brezplačne sadike za pogozdovanje. Sadike se bodo brezplačno delile v prvi vrsti državnim ustanovam, dalje občinam, drugim javnim ustanovam in zasebnikom, in sicer pred vsem za pogozdovanje Krasa in golčav, šele v drugi vrsti za zasajanje gajev okoli zemljišč mahit posestnikov, solskih občin itd. Interesenti naj vložijo prošnje za brezplačne sadike preko gozdne uprave na pristojno direktorjo gozdov in ne neposredno na ministrstvo za gozdove in rudnike, ker leto te prošnje ne bo reševalo.

Informativno postopanje naših gospodarskih krogov na Poljsko. Poljsko-jugoslov. gospodarski odbor v Belgradu (Kraljev trg 5-II), ki je bil ustanovljen za pospeševanje in poglobitev gospodarskih zvez med našo državo in Poljsko, organizira informativno potovanje gospodarskih krogov Jugoslavije po Poljski. Potovanje bo stalo v II. razredu brzovlaka s stanovanjem in hrano največ 3000 Din. v III. razredu pa 2500 Din. Trajalo bo od 9. do 20. junija. Udeleženci bodo videli glavne gospodarske naprave v Katowicah, Poznanju, Gdini, Lodzu, Varšavi in Krakovem. Ker bo potovanje izredno poceni, bi bilo želeli, da se ga udeležijo čim večje število interesentov tudi iz dravske banovine. Prijave naj se poslije neposredno omenjenemu odboru ali pa Zbornici za TOI.

Uvoz jaje iz Jugoslavije v Avstrijo. Ker je uvoz jaje v Avstrijo iz naše države postal zaradi poljske in madjarske konkurence nerentabilen, je kot smo že poročali, naša država zahtevala za naša jajca prednostne kontingente. Te kontingente je sedaj Avstrija dovolila po znižani ceni v višini 14,25% uvoza iz leta 1931.

Borza

Denar

Dne 8. maja.

V današnjem prometu so ostali neizpremenjeni tečaji Berlina, Curiha in Trsta, popustil je le London, dočim so devize Amsterdam, Bruselj, New York, Pariz in Praga bile višje.

V zasebnem kliringu je na ljubljanski borzi notiral avstrijski šiling 9,33—9,43, na zagrebški 9,395 in na belgrajski 9,3822—9,4822. — Angleški funt je v zasebnem kliringu notiral v Ljubljani 251,95 do 253,55.

Ljubljana, Amsterdam 2317,35—2328,71, Berlin 1345,14—1355,94, Bruselj 799,13—803,07, London 173,86—175,46, Curih 1108,35—1113,85, New York 3381,89—3410,15, Pariz 225,82—226,94, Praga 142,34 do 143,20, Trst 200,46—202,86.

Promet na zagrebški borzi je znašal 60.165 Din. Curih, Pariz 20.3750, London 15.7350, New York 307,875, Bruselj 72,10, Milan 26,25, Madrid 42,2250, Amsterdam 209,10, Berlin 121,55, Dunaj 73,25 (57,55), Stockholm 81,10, Oslo 79,05, Kopenhagen 70,30, Praga 12,85, Varšava 52,30, Atene 2,90, Carigrad 2,50, Bukarešta 3,05.

Dunaj. Dinir notira (valuta) 8,42.

Vrednostni papirji

Tendence za državne papirje je čvrsta in so danes tečaji več ali manj narasli. Zaradi te izrazite tendence je promet oslabil in je bilo danih na zagrebški borzi zaklj. le 7% Bler. pos. 1000 dol.

Ljubljana. 7% inv. pos. 67 zaklj., agrarji 36,50 den., vojna škoda 309 den., begl. obv. 54 den., 8% Bler. pos. 54 den., 7% Bler. pos. 50,50 den., 7% pos. Drž. hip. banke 65 den., Kranj. ind. 250 bl.

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 71,25 den., agrarji 36,75—37,50, vojna škoda 310—311, 5. 309—311, 6. 7. 8. in 9. 305—307, 12. 302 den., 6% begl. obv. 53,75—54,25, 8% Bler. pos. 54—54,75, 7% Bler. pos. 50,50—51 (50,50), 7% pos. Drž. hip. banke 65—65,50. — Delnice: Narodna banka 4100—4170, Priv. agr. banka 215—220, Osj. sladk. tov. 135—165, Impeks 50 den., Trboveljska 90—102.

Belgrad. Drž. papirji: 7% inv. pos. 71 do 71,50 (71), agrarji 36,50—37,50, vojna škoda 310 do 310,50 (310,50), 6% begl. obv. 54,25—54,78, 8% Bler. pos. 54—54,50 (54), 7% Bler. pos. 50,50 51 (51), 7% pos. Drž. hip. banke 65,25—65,50 (65,25).

Sparta: ASK Primorje

Jutri, na praznik, na igrišču ASK Primorja, ob 16.30.

Radi odigranja lokalnih prvenstvenih tekem in ker bodo izločilne prvenstvene tekme za nacionalno ligo šele v juliju, je naš predstavnik ASK Primorje počivalo. Jutri pa bo odigralo prijateljsko tekmo z znano zagrebško »Sparto«.

Jutrišnji gost Primorja je znana borbeno enajstorica iz I. zagrebškega razreda. Da je to res, dokazujejo njeni rezultati, ki jih je dosegla proti vodilnim zagrebškim klubom Hašku in Gradjanskemu uprav v letošnji spomladanski sezoni. V tekmi proti Hašku je Sparta zmagala z 2:0! Gradjanski je v pokalni tekmi komaj obvladal Sparto z 1:0.

Sparta nastopi v Ljubljani kompletna. Najbolj znani so njeni igralci, ki so tudi zagrebški reprezentativci, kot: naš rojak Mihelčič, ki brani še dalj časa Spartina vrata, Stanković in Gumbalter, ki sta bila preje steber napada Gradjanskega.

Naše občinstvo bo torej imelo priliko jutri prisostvovati lepi in gotovo tudi zanimivi nogometni tekmi ter delati prognoze za bodoče izločilne tekme. Nadalje nas tudi zanima, v kaki kondiciji stoji primorjansko moštvo, ki je moralo dalj časa pavzirati.

Jutrišnja tekma se odigra na igrišču ASK Primorja ob vsakem vremenu in sicer ob 16.30. Ob 15 bo predtekma.

Svetovno nogometno prvenstvo

Cetudi ne bo sodelovala naša država v ožjem tekmovalstvu za svetov. prvenstvo, bo vendarle zanimalo vse naše sportne kroge, kako se bodo odigrale te, doslej največje tekme na svetu. Ves nogometni svet je z neko nestrpnostjo pričakoval zbranja parov v tem turnirju. No in sedaj je tudi ta zadeva rešena: v Rimu se je vršilo to zbranje 3. maja v navzočnosti merodajnih sportnih krogov. Posamezni pari so bili takole izžrebani:

1. V Florenci igrala: Italija proti Meksiki ali Združenim državam ameriškim. — 2. V Rimu: Brazilija proti Španiji. — 3. V Neaplju: Madjarska proti Egiptu. — 4. V Turinu: Avstrija proti Franciji. — 5. V Bologni: Nemčija proti Belgiji. — 6. V Genovi: Argentina proti Švedski. — 7. V Trstu: Češkoslovaška proti Romuniji. — 8. V Milanu: Nizozemska proti Švici.

V naslednjem kolu pa igra zmagovalci I. skupine proti zmagovalcu 2. skupine, zmagovalci 3. skupine proti zmagovalcu 4. skupine itd. Za semifinale veljajo ista načela. Če si nekoliko natančneje ogledamo to porazdelitev, ki se je seveda izvršila na podlagi žreba, vidimo, da bo od reprezentance Italije, Madjarske in Avstrije, ki veljajo za favorite v tem svetovnem prvenstvu, le ena prišla v finale; kajti dve bosta že v predtekmovalnih opravili svoj posel s tem, da se izločita od nadaljnega tekmovalja. Vzemimo na pr. da premaga Avstrija Francijo, kar je zelo verjetno in da premaga Madjarska Egipt, kar je še bolj verjetno, potem si bosta že v prihodnjem kolu stala nasproti dva najresnejša nasprotnika za naslov svetovnega prvaka. In in eden izpade, zmagovalce pa dobi najbrže za nasprotnika Italijo. In šele zmagovalce iz tega boja pride v finale. Druga polovica je šibkejša: favoriti v tej skupini so Češkoslovaška, Argentina, Nemčija in Nizozemska.

Naslednje kolo se bo odigralo v teh krajih: Zmagovalce prvih dveh parov igrala v Neaplju, naslednja dva pa v Bologni, naslednja dva v Milanu in zadnja dva v Turinu. Semifinale za gorjo polovico (za prvo četvrtico) se vrši v Milanu, za spodnjo pa v Rimu. Sodniki za posamezne tekme se določijo šele 15. t. m.

Katere države bodo sodelovale na svetovnem prvenstvu?

Situacija glede sodelovanja posameznih državnih reprezentance na svetovnem prvenstvu je sedaj, če izvzamemo Ameriko in Meksiko, ki bosta igrali 24. t. m. izločilno tekmo v Neaplju, popolnoma jasna. Na svetovnem prvenstvu bodo torej sodelovale naslednje države: Amerika ali Meksika, Bra-

— Delnice: Narodna banka 4090—4100 (4090), Priv. agr. banka 221—223 (223, 217).

Dunaj. Donavsko-savsko-jadranska 62,05, Steg 14,70, Stewag 11,35, Alpine 11,15, Trboveljska 11,26.

Žitni trg

Položaj na žitnem trgu za pšenico označuje dejstvo: popoln izostanek dovolov od producentov. Producenti so postali vzdržljivi zaradi vesti o posledicah suše, po drugi verziji pa stanje ni tako resno, da bi ogrozilo našo letino. Predvsem je pričakovati letos kakovostno zelo dobrega blaga, zlasti kar se tiče vsebine lepila. Dosedanji dvig cen tudi še ni velik in malo dejja lahko napravi čudeže.

Kakor včeraj tako tudi danes ni bilo ponudbe in so cene ostale na isti višini kot včeraj, so pa bolj nominalnega značaja. Koruza je stalno trgovana, ker je gre veliko v inozemstvo. Zadnje čase smo začeli izvažati tudi oves, za katerega se je še pred nedavnimi plačalo 50, sedaj pa že 60—62,50 v Novodvini.

Živina

Dunajski prasičji sejum 8. maja. Dogon je znašal 10.000 prastarjev in 5074 špeharjev, skupno 15.074 glav, od tega iz Avstrije 7863, iz inozemstva pa 7211 glav. Cene so bile tele (v šil, za 1 kg žive teže): špeharji I. 1,26—1,30, stari špeharji 1,10 do 1,12, kmetijski špeharji 1,12—1,26, križani špeharji 1,15—1,30, srednjeveliki špeharji 1,18—1,25, prastarji I.—1,30. Promet ni bil živahen, zaradi velike ponudbe v prastarjih so cene (posebno poljskih težkih prastarjev) padle za 5—10 grošev, tudi špeharji so težko našli odjemalce in so njih cene padle celo za 10—15 grošev.

zilijska, Argentina, Egipt, Švedska, Španija, Italija, Avstrija, Madjarska, Češkoslovaška, Švica, Romunija, Nizozemska, Belgija, Nemčija in Francija.

Kdo bo sodil svetovne nogometne tekme?

Za letošnje svetovne tekme je določila tozadevna komisija sestojeca iz po enega Nemca, Italijana, Francoza in Belgijca 16 sodnikov, ki bodo sodili pri največjem svetovnem turnirju. Ti sodniki so: J. Baert (Francija), L. Baert (Belgija), Barlassina (Italija), Beranek (Avstrija), Braun (Avstrija), Birlem (Nemčija), Caironi (Italija), Carraro (Italija), Eklund (Švedska), Eskartun (Španija), Langenas (Belgija), Mattea (Italija), Merreot (Švica), Moorsel (Nizozemska), Zemšek (Češka), Yussuf Mohamed (Egipt). Stranski sodniki bodo iz finančelnih ozirov sami Italijani.

Olimpijski dan v Mariboru. Krajevni olimpijski odbor v Mariboru priredi 10. junija t. l. »Olimpijski dan« s sodelovanjem vseh mariborskih sportnih in telovadnih organizacij ter vojaštva, da se zbere potrebna sredstva za udeležbo naših reprezentantov na olimpijadi v Berlinu leta 1936.

Slalom tekma, ki se je vršila 6. maja na Zelenici, odnosno na Begunjski, je pokazala lepo sliko vidnega tehničnega napredka, zlasti članov SKT. Proga je bila trasirana po krasnem snegu nad Zeleničko kočjo, tikoma izpod grebena Begunjske, z ostrim kotom pri startu, izvedena v dveh vijugah z višinsko razliko ca. 550 m in 38 vratmi.

Prijavljenih je bilo 12 tekmovalcev, odstopili so štirje, cilj je prevozilo 8 tekmovalcev. Prvo mesto je zasedel Stranski Edi (SKT) v času 2,25, drugo mesto Ankele Riko (SKT) 2,54 in tretje mesto Carman Frenk (SKT) 3,8, nakar sledijo po vrtnem redu: Lavicki Zdenko, Ahaič Jože (Mažl), Ziblar Marica in Sajovic Mirko — Startala sta tudi dva juniorja: Lukane Slavko, ki je zasedel po gornji tabeli šesto mesto s časom 5,5 in Kralj Leopold, ki je vozil prvič s časom 2,50, dočim je potem odstopil. — Najboljši čas je vozil Carman Frenk (1,16); časovna diferena med prvim in zadnjim mestom znaša 4,15.

Nov slovenski sportni list. »Sport« je naslov novemu slovenskemu sportnemu listu, ki je začel v začetku maja izhajati v Ljubljani. »Sport« izhaja kot tednik, ki bo namenjen — kakor pove v svojem uvodniku pod »Našo prvo besedo« — sportni vzgoji in reportaži. Naša iskrena želja — tako pravi uvodnik dalje — je, da bo list predvsem objektivno ogledalo in žarišče sportnega dela in razvoja naše ožje domovine ter vodnik in živa vez med vsemi onimi, ki po svojem trudopolnem delu v tovarnah, rudnikih, delavnicah, uradih in drugih poklekih, delajo na uveljavljanju in širjenju kakršnekoli sportne discipline. — Želimo listu obilo uspeha in če se bo veskoko držal pravkar omenjenih smernic, potem ga ne bo kluba in sportnika, ki ne bi bil njegov zvest naročnik. Prva številka prinaša zanimiva poročila o smučarskem sportu, o evropskem plavalnem prvenstvu, o važnejših nogometnih in table-tenis tekmah, o crosscountryju v Zagrebu in več drugih zanimivosti. List stane celotno Din 60, posamezna številka pa 1,50 Din.

Zagreb: Ljubljana 7:4 (3:3)

Kot predigra zanimive tekme med FC Roma in reprezentanco Zagreba na igrišču Concordia v Zvezdolu se je vršila vzneta ljubljanska mednarodna tekma med rekordnim številom gledalcev (nad 10.000), v kateri sta si merila moči dva najboljša predstavnika huzene v naši državi. Ze prejšnji dan se je vršila trening-tekma državne reprezentance proti drugi garnituri, kjer je sodelovalo tudi pet igralcev Ljubljane in je bila nedeljska tekma kot nekaka druga revija vseh najboljših huzenastih v državi. Z nedeljsko tekmo so dokazale Ljubljancem, da so popolnoma enak nasprotnik Zagrebčank, če je niso boljše, in da so morda čisti, ko so se naše družine vrnle s celim ducatom ali se vse golove. Doseženi rezultati je najbrže, kar jih je kdaj dosegla Ljubljana proti Zagrebu, in zato ni prav nič čudno, da sami zagrebški listi resno opozarjajo svoje in pravijo, da smo popolnoma enak nasprotnik, Ljubljancem so nastopile v postavi: Ivica, Eln, Anka, Darinka, Fanci, Elza in Vida, katere se je obnesla v vseh delih družine. Slabe točke ni bilo v družini, ker so se vse igralke zavedale važnosti tekme in skušale dati vse najbolje v igri, kar je sploh bilo mogoče v teh okoliščinah, kot so igralce.

Občinstvo je bilo jako zadovoljno z igro naših in je smatralo, da se pred nasprotnico Zvezdolušca ločen rezultat ali celo zmaga Ljubljancem bi bilo odgovarjalo poteku igre, ker so naše pokazale več skapnosti, prednostni v posajenju in v lepoti igre sploh.

Sodnik g. Cuvaj je bil v prvem polčasu prav dober, v drugem polčasu pa je bil vse preveč neobčilen ven in prizaneseljiv.

LTTP, Stalbeno, Novo ob 18.30 sela upravnica od bora v poselni soli restavracije Emona, Vsi in točno!

SK Grafika. Za tekmo v Domžalah, namenjo biti jutri ob 13.15 na glavnem kolodvoru sledijo igralci: Gašperič, Muzilović, Mekina, Usenik, Zagar, Bežan, Stupica, Leo, Verčnik, Stomudner, Lave, Trboveljski, Martinec, Gospodar naj izda orenno dnoes na treniraju.

Planinska pota in markacije. Savinjska podružnica SPD obvešča turiste in izletnike, da je popolnoma na novo premarkirala in opremila s kaziplošni na naših sledce gore: Raduho, z dostopom iz Lute je sestopom čez Grohat planino v Solčavo; Menino planino, z dohodom iz Gornjega grada ali iz Bošne, z vso višinsko promenado po planini in sestopom na Vransko ali na planino Biba; dalje Veliki Rogné, s prihodom iz Lute, s sestopom čez Lepenatko v Gornji grad ter do brovle, z dohodom iz Vranskega in Braslave ter do vratom v zgornjo Savinjsko dolino. Ti izleti nudijo mnogo užika, posebno iz razloga, ker je gora obso bogato obloščevana, na njo se odlikujejo s krasnimi in obsežnimi razgledi. Poleg tega pa se na pogorja posebej ponajajo s svojo redkovitavo bogato floro.

Smuka na Korošici. Zadnji teden je vladalo v planinski krasno solčno vreme, ki je povzročilo na dolgo in na kratko razmerje tudi na Korošici. Korošci dom, ki nudi turistom prav dobro in udobno oskrbo, je doleten stalnega oblaka. Snega je letos toliko, da je zagotovljena snuka že ves mrt in zmrzli se hkrati eden v juniju, iz Luč na Korošico vodi mimo Planinske izvirna zimska markacija. Te dni pa je bila napravljena zimska markacija na Korošico tudi s Presediljaja. Smučarji imajo sedaj zaznamovano dohod tudi iz Kamniške Bistrice, odkoder jim je dostopen v nekaj urah najlepši smučki svet. Posebno a linkoški so gotovo obiskovalci Korošice so mnogo smučarjev, da se s polodnem v ta bel svet za letos poslovljo od kraja, ki jih nudi zimski sport in zimska narava, da se navdušijo vinskih solneha smuk!

Evropske plavalce contra Ameriki. Evropske plavalce bodo v dne 2. in 3. septembra merile v Newyoru svoje plavalne zmoglosti s tovaršicami okraj luže.

33

oromacije

zobozdravnika

Zobje negovani s slabimi sredstvi

Zobje negovani z „Botot“ pasto

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda. Dina 1.—; ženitovanjski oglasi Dina 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Dina 10.—. Mali oglasi se plačujejo tako: pri naročilu — Pri oglasih reklamnega značaja se računata enokolonska, 3 mm visoka petlinna vrstica po Dina 2:50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Botri in boterce! Obiščite gotovo trvdko

F. M. Schmitt

Ljubljana

Pred Skofijo 2 Lingerjeva 1

Največja izbira birmanskih daril!

Globoko znižane cene!

Službe iščejo

Službo služe

iščem. Star sem 25 let, vojaščine prost. Govorim slovensko, nemško in srbohrvatsko. — Naslov v upravi »Slovenca« št. 5263. (a)

Službo natakariče

ali po sobarice iščem. Stara sem 21 let in sem vajena tega dela. Nastopim 15. maja. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5262. (a)

Službo dobe

K-ojilca

za možko perilo iščem. Prednost imajo prvost. delavci. Ponudbe na: Zlatko Goldstein, Osijek L. (b)

Pisarniško moč

samostojno v slov., hrv. in nemški korespondenci, večšo tudi knjigovodstva in drugih pisarniških del, sprejemem s hrano in stanovanjem v hiši. Ponudbe s prepisi spraveval, živopisom, referencami, sliko in zahtevami pod zn. »Trg. pis. izven Ljubljane« 5068 na upravo »Slovenca«.

Samostojno kuharico

z daljšimi spravevali, katera opravlja tudi vsa druga hišna dela (razen pranja), z znanjem nemščine, išče rodbina dveh oseb brez otrok. Pismene ponudbe pod »Samostojna kuharica« 5079 na upravo »Slovenca« v Celju. (b)

Trgov. pomočnika

agilnega, dobrega prodajalca, z lepim nastopom in znanjem nemščine — sprejme večja trgovina z mešanim blagom k manufakturi in konfekciji. Hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe s referencami, prepisi spraveval, sliko in zahtevami pod »Perfekten računar, vojaščine prost« št. 5069 na upravo »Slovenca«.

KUBANY-JEV MATE ČAJ

hrani ter krepi živce in mišice. — Telo postane odprano in z lahkoto premaga vse napore. Kdor ga redno pije, se mu ni bati ne glada ne revne. Dobi se v vsen lekarnah v originalnih zavojih po Din 15.— ali pri zastopstvu: Lekarna Mr. Milivoj Lesček, Ljubljana, Kešjeva c. 1, ako pošljete v naprej Din 15.—. Sportniki, turisti, lovci, nogometaši: pijte ga redno!

Vajenci

Učenka in pomočnica

za damsko krojaštvo se sprejme. Blaznik, Gregorčičeva 26, Maribor. (v)

Denar

Hranilno knjižico

Mestne Hranilnice Ljubljanske prodam. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Najboljšemu ponudniku« št. 5265. (d)

Vloge

Hranilnice in posojilnice v Cirkovcah pri Ptuj (vključena v Zadrugi zvezil) na 65.000, 5000 in 4000 Din prodam za 65%. D. Oder, Zagreb, Vlačka 125. (d)

Stanovanja

ODDAJO:

Trisobno stanovanje

komfortno, s kopalnico in drugimi pritliklinami, oddam 1. junija ali pozneje v Udmatu, Ciglarjeva 18. (b)

Trisobno stanovanje

se odda za avgust na Poljski cesti št. 20. (b)

Trisobno stanovanje

komfortno, oddam takoj ali avgusta v Strelški ulici 22. (c)

Vnajem

ODDAJO:

Restavracijo »Sava«

pod Šmarno goro (Tacen) oddam v najem. Ponudbe na: Perovšek Franciška, Tacen 88, St. Vid nad Ljubljano. (n)

Lokal

na prometni točki, primeren za krojača ali šiviljo, oddam. Strelška ulica 22. (n)

O moji materi mislijo mnogi, da je moja sestra. Ona nima niti ene gube na licu. Njeni koži in njeni polti bi lahko zavladalo mnogo mladih deklet. Ona pravi, da je svoje lice pomladila za mnogo let enostavno z redno uporabo kreme Tokalon, hranila za kožo, rožnate barve, ki vsebuje biocel, pridobljen od mladih živali ter ima zaradi tega tako čudovito pomlajujoči učinek na postarano in nagubano kožo.

S poskusi hranjenja kože z biocelom, ki jih je napravil dr. Stejskal, profesor dunaj-

skega vseučilišča, je bilo ugotovljeno, da so gube popolnoma izginile, opazilo pa se je tudi, da so se ohlapne mišice lica spet okrepile in napele. Krema Tokalon, hranilo za kožo rožnate barve, hrani Vašo kožo dokler spite ter ji dovaja biocel, ki kožo pomlajuje. Zjutraj uporabljajte kremo Tokalon bele barve (ki ni mastna) za beljenje, posvečenje in okrepčanje kože, istočasno pa tudi za odpravljanje zadrževalcev, solčnih peg in razširjenih znojnic.

Posrestva

Droben oglas v »Slovenca«

posrestvo ti hitro prodaja; če že ne z gotovim denarjem pač kupca ti s knjižico da.

Posestvo

v Spodnjem Velovlaku pri Ptuj, obstoječe iz stanovanjske hiše z dvema stanovanjema, gospodarskega poslopja, 14 orolov posestva, naprodaj. (Eventuelno se odda tudi manj orolov pri hiši.) Razen tega se prodajo tudi posamezne parcele, kakor njeve, travniki in gozdovi. — Pojasnila daje Brentič Alojz, Ptuj. (p)

Več stavbnih parcel

na Selu prodam. Prevzame tudi vložne knjižice naših denarnih zavodov. Josip Oražem, Moste pri Ljubljani. (p)

Auto-motor

Tovorni avto

za 3 in pol tone — in tovorni avto za 2 tone — se poceni prodaja. Žužek, Ljubljana, Tavčarjeva ul. št. 11. (f)

Kupimo

Pletilne stroje

(Flachmaschine) št. 10 in 12, širina 80 in 90 cm, rabljene, kupimo. Ponudbe: Pletionica Babič, Bogojno. (k)

Srebrne krone

stare zlatine srebro kupimo ZAFINERIJIA DR. GIH KOVIN - Ljubljana. Ilirska ulica 36, vhod v Vidovdanske ceste pri gostilni Možina.

Razno

Člani »Edinosti«

zadruga za brezobrestna posojila, Maribor, zglasite se v varstvo pravice: »Gospodarska pisarna« Ljubljana, Miklošičeva cesta 7/II. (r)

Prodamo

Ce avto svoj stari prodajal

af motorja bi znebil se rad. hrz kupcev ti mnogo prižene Slovenec najmanjši inerat

Zelo poceni

se oblečete pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14.

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nudim v veliki izbiri najugodnejše in naiceeneje trvdka Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg. (l)

Pisalni stroj

dobro ohranjen, veliki format, angleški sistem, prodam za 1600 Din. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 5249. (l)

Kolje za vinograde

rezano: 1000 komadov 180.— Din cepano: 1000 komadov 300.— Din prodaja v vsaki množini

„Drava“ d.d.

Maribor

Meljska cesta št. 91.

NAJBOLJŠI SIVALNI STROJ

ADLER IN GRITZNER

pokromana kolesa GRITZNER

po izredno nizkih cenah samo pri trvdki

JOSIP PETELINC LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika, za vodo.

Telefon št. 2913.

Vino

izborne kakovosti, lastni pridelek — prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5214. (l)

Naraven malinovec

limonado, oranžado — po brezkonkurenčni ceni — vsako množino, dobavlja Homan, Sv. Petra c. 83, Ljubljana. (l)

VINA

za vse prilike naročite pri

Centralni vinarni v Ljubljani.

Sveže najfinejše norveško ribje olje

iz lekarne

dr. G. Piccolija v Ljubljani

se priporoča bledim in slabotnim osebam.

Seno

lepo in suho, takoj na prodaj (10.000 kg). — Martinc, Ljubljana, Prule št. 8. (l)

Košarska industrija

v Radovljici (Graščina) je ukinjena in vsled tega odda vse blago po zelo znižani ceni. V zalogi so udobne, močne in čisto izdelane vrtn garniture, za verande itd. Košare: potne, za perilo, tržne, pekovske in vse druge vrste (l)

Obrt

Previjamo

in obnavljamo najceneje vsakovrstne elektromotorje. Nudimo za naše delo 1 do 2 letno garancijo. — Elektroindustrija, d. d., Ljubljana, Kolizej.

Inserirajte v „Slovenca“!

Rekordna vožnja

Danes ali nikoli je dan, ko se bodo dale razglednice razpečavati. Imel jih je dvanajst ducatov z »Morsko zvezdo« med poskusno vožnjo. Sliki se je na prvi ogled poznalo, da je izumetničena. V napisu pod sliko se je glasilo, da je ladja plula po zelo razgibanem morju in da so jako visoki valovi prelazili njeno odpornost. Toda sidra niso bila na svojih mestih v pramčevih očeh, bila so spuščena in verige so bile slabo zabrisane, vhodi v notranjost so bili odprti, službujoči mornarji so stali vzravnan, na mostiču ni bilo nobenega častnika in bočna vrata shrambe za premog so plesala po trupu. Angleži, ki so se nahajali na krovu in v morskih zadevah temeljito poučeni, bi lahko oporekali, a se jim ni ljubilo; bili so dobro razigrani. Tako je imel Parham čeden uspeh in dober izkupiček. Najprej je obšel velike, na morje odprte hodnike prvega razreda, o katerih so pisali prospekti Družbe: »Tu nahajamo prostor, ki radi svoje izredne obsežnosti močno vpliva na človeka in kjer lahko popolnoma svobodno in brez vsakih zaprek uživa svoj kilometer sprehoda, ki pred obedom tako dobro de.« To uro pač ni vplival s svojo razsežnostjo, ki je ni bilo možno presojati. Bil je natlačen s stotinami potnikov, ki so iskali zaveten kot, kjer bi lahko raztegnili svoje naslajaje. Od reklame privabljen je bilo tam zbrano vse, kar je kaj pomenilo v evropski industriji in trgovini, kralji in princeze, jekla, kavčuka, samovozil in petroleja. Na krovu so se nahajali komaj trije ali štirje diplomati, potujoči na stroške svojih držav, in en slaven glasbenik.

Stvorile so se skupine. Našla so se mlada dekleta, zbrali mladeniči in njihovi starši so se pri-

družili prijateljem. Bili so še vsi razburjeni od slovesnega odhoda ladje, od vzklikov in pozdravov.

Tuljenje sirene, nekaj žvižgov in nabrežje je počasi drselo v ozadje. Množica sorodnikov, prijateljev in radovednežev se je sklepala in stvorila je enoten blok, posameznosti so se zabrisavale. Ginevalo je bolj in bolj nabrežje in kar ga je obkrožalo — voda pod njim in nebo nad njim, na desni in levi žerjavi, skladišča in ladje, vse se je strnjevalo in oblikovalo v velikanski četverkotnik.

Nato so se, malo metrov od potniškega parnika oddaljeni, nenadoma pojavili rilci velikih tovornih ladij, ki so bile zasidrane v pristanišču. Močno zabane od gibanja »Morske zvezde« so brzele mimo njenih bokov.

Sedaj je bilo morje prazno, obzorje široko, kopnina, ozadje nizko, sivo, od dima zabrisano. Zavel je veter in preganjal potnike, ki so se drhteč odevali.

Na mlekosivem oceanu, ki je rahlo valovil, je bilo nekaj mrzlega in sovražnega, kar je najbolj neustrašen jemalo pogum. Parham je prihitel na pomoč belolasi angleški dami, ki ni našla zavetja. Naložil si je njene odevje in naslanjač in jo za roko vodil v spodnje nadstropje, kjer je bil hodnik zaprt z velikimi stekli, in jo udobno namestil ob radijatorju. Zahvalila se mu je in svojim sosedom hvalila olikanost angleških mornarjev.

Na tem krovu je bilo živo kot v tičnici. Zenske so se smejale, čebljale, se zavijale v oblake tenčie in moške so se pogovarjali z globokim glasom, kakor vrani, ki se menijo skakaje od veje do veje. Mladeniči so skušali ugotoviti, kdo so vsi ti ljudje, nastavljenec so naskakovali z raznimi vprašanji in nekateri prenapeteži so že oblegali zdravnik, zahtevajoč od njega zdravila, ki bi jih obrnilo morske bolezni.

V dvorane, jedilnice ali v knjižnico se Parham ni upal, vedel je, da bi ga oskrbniki zapodili. Napotil se je do malih vrat, ki so mu bila že znana. Hodeč je gledal skozi široka okna: tu so plesali, tam igrali. V sobi za glasbo so bili godbeniki na svojih mestih, v jedilnici so sedeli ob mizah potniki prvega razreda. Dospel je do iskanega stopnišča, ki ga je privedlo v spodnje nadstropje na topel hodnik, prepojen z dišavami in odmevajče vrvenja žensk, ki so iskale svoje sobice in se v njih nastanjale. Tu ni bil Parhamov cilj. Sestopil je še dvanje nadstropij, se tam napravil čisto majhnega in tesno ob oboju neopazno smuknil mimo hitečih kuharjev in kuharčkov. Slednjič je zagledal obraz prijatelja, ki ga je iskal, in mu namignil. Ta mu je stisnil v pest lepo kurje bedere med dvema rezinama kruha.

III.

Ponedeljek, 11. maja 19... ob 20.

Ob osmih zvečer je poročnik Simon odstopil stražo Gerardu, tretjemu poročniku, in ko je sam v naglici povečerjal v častniški sobi, se je podal v svojo kabino. Težko se je spustil na svoj divan, širok in udoben divan, ki se je pod njim mehko udal, in si dejal: »Ej, kako se prileže malo počitka.« Raztegnil se je po vsi dolžini, si porinil blazino pod glavo in zaprl oči. Čutil je pod sabo domače zibanje ladje, ki se z njo igrajo valovi. Tedaj so se mupojavile pred z vekami zastrtimi očmi slike so se mu pojavile pred z vekami zastrtimi očmi slike, ki ga je zastupil v liverpolskem pristanišču istega dne, ko se je vkrcal na »Morsko zvezdo«.

Zima je presenetila stari tovornik ob rtiču Sv. Vincenca, ko se je vračal od afriške obale, naložen z lesom in španskimi lešniki za London. S tako silo se je vrgla nanje, ki so bili vajeni južnega podnebja in so komaj pred osmimi dnevi odlo-

žili bele obleke, da so bili kar zbegani. Valovi in veter so zavozili gugajoči se »Mount-Everest« do Gris-Nez, kjer je zapeljal v tako gosto meglo, kot je slavna londonska kaša, in kjer so bili primorani na prednjem krovu obesiti luči, da so jih opazili mimo vozeči. Deset dni po pristanku v Londonu so odpluli v Oslo, od koder so jih poslali v Hamburg po tovor za Reikjavik. Tako so vso zimo prebili od pristanišča do pristanišča hiteč, v megli, vetru, sodri, metežu in viharjem vremenu. Po šestih mesecih takih napadov je bilo treba videti tovornik. Na trupu ni ostalo več kot za kvadratni čevlji barve, pločevina dimnikov, kaštela in krovov je bila razjedena od soli, ograja na pramcu zvita od udarcev valov. Mehaniki so nenehano popravljali stroje. In ljudje! Njihovi obrazi, izpostavljeni dežju, toči, vetru, njihove roke, ki so vlekale debele pleten vrvi, tiščale jeklene vrvi, držale daljnogled, železne ročaje strojev ali šesternik, so nosile globoke sledove vode in mraza.

Simon je bil s spremembo zadovoljen. Po petih letih, ki jih je prevozil na krovih tovornih ladij Transoceanske, je bil čas, da dobi mesto poročnika na potniškem parobrodu. Dali so mu ga, in na »Morski zvezdi«! Istega jutra, ko se je »Mount-Everest« iz Dunkerqua prišedši, zasidral v pristanišču, je priplula k njemu opazovalna ladja Družbe in njen uradnik mu je izročil povelje za ukrcanje.

»Odplove opoldne« »Opoldne.« Moral je nemudoma zbrati svoje stvari, predale drugega za drugim izprazniti, naložiti na kup srajce, nogavice, hlače in nekaj knjig, ki jih je imel, zmetati v kovčge. Medtem ko so mu tovariši nespretno pomagali in ga suvali v rebra, da b skrili svoje ganotje, je slišal, kako se je opazovalna ladja zadevala ob ploščad pri lestvi.